

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia 10 lutego 2006 r.

w sprawie szczegółowego sposobu i trybu zwalczania pryszczycy²⁾

Na podstawie art. 61 pkt 1 lit. a—h oraz lit. j ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 69, poz. 625, z 2005 r. Nr 23, poz. 188 i Nr 33,

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej — rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 października 2005 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 220, poz. 1892).

²⁾ Przepisy niniejszego rozporządzenia częściowo wdrażają postanowienia dyrektywy 2003/85/WE z dnia 29 września 2003 r. w sprawie wspólnotowych środków zwalczania pryszczycy uchylającej dyrektywę 85/511/EWG i decyzje 89/531/EWG i 91/665/EWG oraz zmieniającej dyrektywę 92/46/EWG (Dz. Urz. UE L 306 z 22.11.2003, Polskie wydanie specjalne rozdz. 3, t. 41, str. 5).

poz. 289 oraz z 2006 r. Nr 17, poz. 127) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowy sposób i tryb zwalczania pryszczycy, a w szczególności:

- 1) sposób i tryb postępowania przy podejrzeniu pryszczycy;
- 2) sposób i tryb postępowania przy stwierdzaniu pryszczycy;
- 3) rodzaj próbek pobieranych do badań diagnostycznych oraz sposób ich pobierania i wysyłania;
- 4) środki, o których mowa w art. 44 ust. 1, art. 45 ust. 1 i art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, zwanej dalej „ustawą”, stosowane przy zwalczaniu pryszczycy, w tym sposób i warunki określenia ogniska pryszczycy, obszaru zapowietrzonego i zagrożonego;
- 5) procedury czyszczenia, odkażania, dezynsekcji oraz deratyzacji;
- 6) sposób i tryb postępowania przy wygaszaniu ogniska pryszczycy;
- 7) warunki i sposób ponownego umieszczania zwierząt w gospodarstwach;
- 8) wymagania niezbędne do uznania terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub regionu położonego na tym terytorium za urzędowo wolne od pryszczycy oraz szczegółowy tryb tego uznawania;
- 9) warunki i sposób wprowadzania szczepień, o których mowa w art. 43 ust. 3 ustawy.

§ 2. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) szczepienia interwencyjne — szczepienia przeprowadzone po stwierdzeniu ogniska pryszczycy zgodnie z § 47 ust. 1;
- 2) szczepienia ochronne — szczepienia interwencyjne przeprowadzone w celu ochrony zwierząt gospodarskich i dzikich z podrzędu *Ruminantia*, *Suina* i *Tylopoda* rzędu *Artiodactyl* oraz innych zwierząt, w tym *Rodentia* lub *Proboscidae*, uznanych na podstawie badań naukowych za zwierzęta wrażliwe na pryszczycę, zwane dalej „zwierzętami z gatunków wrażliwych”, po których pozostawia się zwierzęta przy życiu;
- 3) szczepienia wygaszające — szczepienia interwencyjne, po przeprowadzeniu których zabija się zwierzęta, w celu zmniejszenia ilości wirusa pryszczycy w środowisku i zmniejszenia zagrożenia szerzenia się wirusa pryszczycy poza ognisko pryszczycy lub obszar zapowietrzony;
- 4) okres inkubacji — czas, jaki upłynął od chwili zakażenia do wystąpienia objawów klinicznych pryszczycy;

5) zwierzę dzikie — zwierzę z gatunku wrażliwego żyjące poza gospodarstwem lub poza miejscami, o których mowa w § 12 i 13;

6) przetwarzanie — obróbkę surowców kategorii 2, przeprowadzoną w sposób określony w rozporządzeniu 1774/2002/WE z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającym przepisy zdrowotne odnoszące się do produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. WE L 273 z 10.10.2002, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 37, str. 92);

7) zabicie — każdą czynność powodującą śmierć zwierzęcia;

8) ubój z nakazu — ubój zwierząt z nakazu powiatowego lekarza weterynarii, u których, na podstawie danych epidemiologicznych, diagnozy klinicznej lub wyników badań laboratoryjnych, nie stwierdzono zakażenia wirusem pryszczycy.

Rozdział 2

Sposób i tryb postępowania przy podejrzeniu wystąpienia pryszczycy

§ 3. 1. Powiatowy lekarz weterynarii po otrzymaniu zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia pryszczycy w gospodarstwie niezwłocznie obejmuje nad nim nadzór i w celu stwierdzenia albo wykluczenia wystąpienia pryszczycy oraz zapobieżenia ewentualnego szerzenia się tej choroby:

- 1) przeprowadza:
  - a) dochodzenie epizootyczne, zgodnie z wytycznymi określonymi w planie gotowości, opracowanym zgodnie z art. 54 ustawy, oraz
  - b) badanie kliniczne zwierząt z gatunków wrażliwych,
  - c) pobiera próbki do badań laboratoryjnych, w sposób określony w części B załącznika nr 1 do rozporządzenia, i wysyła je do laboratorium prowadzącego badania w kierunku pryszczycy, o którym mowa w załączniku nr 2 do rozporządzenia;
- 2) nakazuje:
  - a) posiadaczowi zwierząt sporządzenie i aktualizację spisu wszystkich zwierząt w gospodarstwie, a w przypadku zwierząt z gatunków wrażliwych — określenie liczby zwierząt padłych, zakażonych lub podejrzanym o pryszczycę; dane w spisie uaktualnia się, uwzględniając także zwierzęta, które urodziły się w okresie podejrzenia wystąpienia pryszczycy, oraz udostępnia każdorazowo do wglądu powiatowemu lekarzowi weterynarii,
  - b) umieszczenie zwierząt z gatunków wrażliwych w pomieszczeniach w obiektach budowlanych lub w innych miejscach, zapewniających ich odosobnienie,
  - c) stosowanie odpowiednich metod, środków i urządzeń do odkażania wejść i wjazdów do go-

spodarstwa oraz wyjść i wyjazdów z gospodarstwa oraz do budynków i z budynków, w których przebywają zwierzęta z gatunków wrażliwych,

- d) sporządzenie i przechowywanie rejestru uwzględniającego zapasy mleka, produktów mlecznych, mięsa, produktów mięsnych, tusz, skór, skórek, wełny, nasienia, zarodków, komórek jajowych, nawozów naturalnych, w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu, oraz paszy i ściółki dla zwierząt przebywających w gospodarstwie;

3) zakazuje:

- a) wprowadzania do gospodarstwa oraz wyprawiania z gospodarstwa zwierząt z gatunków wrażliwych,
- b) przemieszczania się osób, zwierząt z gatunków niewrażliwych oraz środków transportu na terenie gospodarstwa,
- c) wwożenia lub wnoszenia do gospodarstwa albo wywożenia lub wynoszenia z gospodarstwa mięsa, produktów pochodzenia zwierzęcego, mleka lub produktów mlecznych, nasienia, zarodków lub komórek jajowych zwierząt z gatunków wrażliwych, wełny, skór, szczeciny, zwłok zwierzęcych, środków żywienia zwierząt, ściółki, nawozów naturalnych w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu, sprzętu oraz innych rzeczy, które mogą spowodować szerzenie się pryszczycy;
- 4) podejmuje inne czynności nakazane przez Głównego Lekarza Weterynarii.

2. Powiatowy lekarz weterynarii może odstąpić od zakazu, o którym mowa:

- 1) w ust. 1 pkt 3 lit. b, jeżeli uzna, że środki i czynności podjęte w gospodarstwie zapobiegą rozprzestrzenianiu się wirusa pryszczycy;
- 2) w ust. 1 pkt 3 lit. c, w stosunku do mleka, w przypadku trudności z przechowywaniem mleka surowego na terenie gospodarstwa i wyrazić zgodę na:
- a) zniszczenie mleka na terenie gospodarstwa lub
- b) jego wywóz, pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii lub innej osoby wyznaczonej przez powiatowego lekarza weterynarii, środkami transportu wyposażonymi w urządzenia zapewniające nierozprzestrzenianie się wirusa pryszczycy, do najbliższego miejsca lub zakładu, w którym możliwe jest zniszczenie mleka lub jego obróbka, lub przetworzenie zapewniające zniszczenie wirusa pryszczycy.

§ 4. 1. Powiatowy lekarz weterynarii podejmuje czynności przewidziane w § 3 w stosunku do innych gospodarstw, jeżeli ich położenie, ukształtowanie terenu, na którym te gospodarstwa się znajdują, lub jakikolwiek kontakt ze zwierzętami pochodzącymi z gospodarstwa, o którym mowa w § 3, wskazują na możliwość przeniesienia wirusa pryszczycy do tych gospodarstw.

2. Powiatowy lekarz weterynarii podejmuje czynności przewidziane w § 3 w rzeźniach oraz w środkach transportu, jeżeli w związku z obecnością w tych miej-

scach zwierząt z gatunków wrażliwych istnieją podstawy do przypuszczenia, że nastąpiło skażenie tych miejsc lub zakażenie znajdujących się tam zwierząt.

3. Graniczny lekarz weterynarii podejmuje czynności przewidziane w § 3 w granicznych posterunkach kontroli, jeżeli w związku z obecnością w tych miejscach zwierząt z gatunków wrażliwych istnieją podstawy do przypuszczenia, że nastąpiło skażenie tych miejsc lub zakażenie znajdujących się tam zwierząt.

§ 5. 1. Powiatowy lekarz weterynarii, jeżeli wymaga tego sytuacja epidemiologiczna, może podjąć czynności określone w § 3 ust. 1, w szczególności na terenach:

- 1) o dużym zagęszczeniu zwierząt z gatunków wrażliwych lub
- 2) na których występuje natężone przemieszczanie się zwierząt lub osób mających kontakt ze zwierzętami z gatunków wrażliwych, lub
- 3) na których nastąpiły opóźnienia w zawiadomieniu o podejrzeniu wystąpienia pryszczycy, lub
- 4) na których nie dostarczono wystarczających informacji na temat możliwego pochodzenia źródła i drogi zakażenia

— wyznaczonych przez Głównego Lekarza Weterynarii jako tymczasowa strefa kontroli.

2. Wojewódzki lekarz weterynarii może uzupełnić środki, o których mowa w § 3 ust. 1, o tymczasowy zakaz przemieszczania zwierząt na obszarze województwa lub jego części, lub poinformować Głównego Lekarza Weterynarii o konieczności rozszerzenia tego zakazu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego część, przy czym zakaz przemieszczania się zwierząt z gatunków niewrażliwych nie powinien obowiązywać dłużej niż 72 godziny, chyba że wymaga tego sytuacja epidemiologiczna.

§ 6. 1. Na podstawie wyników dochodzenia epizootycznego powiatowy lekarz weterynarii może nakazać zabicie zwierząt z gatunków wrażliwych w gospodarstwie, w którym podejrzewa się wystąpienie pryszczycy i, jeżeli to konieczne, zwierząt z gatunków wrażliwych ze stad powiązanych epidemiologicznie lub znajdujących się w sąsiednich gospodarstwach.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, pobranie próbek oraz badania kliniczne zwierząt z gatunków wrażliwych przeprowadza się w sposób określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

3. Przed podjęciem czynności, o których mowa w ust. 1, powiatowy lekarz weterynarii powiadamia wojewódzkiego lekarza weterynarii, który o tym fakcie powiadamia Głównego Lekarza Weterynarii. Główny Lekarz Weterynarii przekazuje tę informację Komisji Europejskiej.

§ 7. Czynności, o których mowa w § 3—5, wykonuje się do czasu wykluczenia podejrzenia wystąpienia pryszczycy w gospodarstwie przez powiatowego lekarza weterynarii.

Rozdział 3

**Sposób i tryb postępowania
przy stwierdzeniu pryszczycy**

§ 8. 1. W przypadku stwierdzenia pryszczycy w gospodarstwie, w sposób określony w załączniku nr 3 do rozporządzenia, powiatowy lekarz weterynarii wyznacza je jako ognisko pryszczycy oraz, oprócz zastosowania środków wymienionych w § 3, nakazuje i nadzoruje niezwłocznie:

- 1) zabicie w gospodarstwie zwierząt z gatunków wrażliwych;
- 2) pobranie próbek w ilościach niezbędnych dla przeprowadzenia dochodzenia epizootycznego, w sposób określony w części B.I ust. 1 pkt 1 załącznika nr 1 do rozporządzenia, przed lub w trakcie zabijania zwierząt z gatunków wrażliwych;
- 3) przetworzenie zwłok zwierząt z gatunków wrażliwych, które padły albo zostały zabite na terenie gospodarstwa, a jeżeli to konieczne, spalenie lub zakopanie zwłok, w sposób określony w planie gotowości;
- 4) zabezpieczenie mleka, produktów mlecznych, mięsa, produktów mięsnych, tusz, skór, skórek, wełny, nasienia, zarodków, komórek jajowych, nawozów naturalnych, w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu, oraz paszy i ściółki dla zwierząt przebywających w gospodarstwie, do czasu wykluczenia ich skażenia lub przetworzenie w sposób zapewniający zniszczenie wirusa pryszczycy.

2. Powiatowy lekarz weterynarii może odstąpić od pobierania próbek w przypadku wyznaczenia wtórnego ogniska pryszczycy powiązanego z pierwotnym ogniskiem pryszczycy, o których mowa w przepisach w sprawie powiadamiania o chorobach zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi notyfikacji w Unii Europejskiej, jeżeli zostały już pobrane próbki z pierwotnego ogniska pryszczycy w ilościach niezbędnych do przeprowadzenia dochodzenia epizootycznego, w sposób określony w części B.I ust. 1 pkt 1 załącznika nr 1 do rozporządzenia.

3. W uzasadnionych przypadkach zwierzęta z gatunków wrażliwych mogą być zabite w najbliższym odpowiednim do tego miejscu, pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii, w sposób uniemożliwiający rozprzestrzenienie się wirusa pryszczycy podczas transportu i zabijania. O fakcie tym informuje się Komisję Europejską w sposób określony w § 6 ust. 3.

4. Powiatowy lekarz weterynarii może nakazać:

- 1) zabicie zwierząt z gatunków niewrażliwych znajdujących się w gospodarstwie, w którym stwierdzono ognisko pryszczycy, oraz
- 2) przetworzenie zwłok tych zwierząt

— chyba że zwierzęta te można odizolować od pozostałych zwierząt, przeprowadzić ich oczyszczenie i odkażenie, przy czym w przypadku koniowatych zwierzęta te dodatkowo zaopatruje się w dokument

identyfikacyjny, o którym mowa w przepisach w sprawie określenia wzoru paszportu konia i wzoru paszportu bydła, a ich przemieszczanie odbywa się pod nadzorem tego lekarza.

5. Po wykonaniu czynności, o których mowa w ust. 1, powiatowy lekarz weterynarii nakazuje czyszczenie i odkażenie budynków, w których przebywały zwierzęta z gatunków wrażliwych, miejsc w ich pobliżu oraz środków transportu, jak również innych budynków i wyposażenia, które mogły zostać skażone, a jeżeli to konieczne, budynków mieszkalnych lub innych pomieszczeń w gospodarstwie.

6. Powiatowy lekarz weterynarii po stwierdzeniu pryszczycy w gospodarstwie i dokonaniu oceny sytuacji epidemiologicznej w zakresie możliwości rozprzestrzeniania się choroby podejmuje działania, które umożliwią przeprowadzenie szczepień interwencyjnych, o których mowa w § 46.

7. Rzeźnie, graniczne posterunki kontroli, środki transportu lub rozległe obszary ogrodzone, gdzie są przetrzymywane zwierzęta z gatunków wrażliwych i gdzie można na nie polować, nie są ogniskiem pryszczycy, w rozumieniu ust. 1.

§ 9. Powiatowy lekarz weterynarii w celu zniszczenia wirusa pryszczycy podejmuje niezbędne środki mające na celu odszukanie, a następnie przetworzenie lub poddanie obróbce:

- 1) pozyskanych od zwierząt z gatunków wrażliwych, przebywających w gospodarstwie, na terenie którego zostało stwierdzone ognisko pryszczycy, mleka, produktów mlecznych, mięsa, produktów mięsnych, tusz, skór, skórek, wełny, nasienia, zarodków, komórek jajowych, nawozów naturalnych, w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu, oraz paszy i ściółki dla zwierząt przebywających w gospodarstwie,
- 2) nasienia, zarodków i komórek jajowych pozyskanych od zwierząt z gatunków wrażliwych przebywających w tym gospodarstwie

— w okresie pomiędzy prawdopodobnym wprowadzeniem pryszczycy do gospodarstwa a podjęciem czynności, o których mowa w § 3.

§ 10. 1. Oczyszczanie, odkażanie i deratyzację przeprowadza się pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii przy użyciu produktów biobójczych dopuszczonych do obrotu oraz przez niego wskazanych, w celu wyeliminowania ryzyka przetrwania i szerezenia się wirusa pryszczycy; czyszczenie, odkażanie i deratyzację przeprowadza się w sposób bezpieczny dla środowiska i ludzi.

2. Warunki i sposób przeprowadzania oczyszczania i odkażania są określone w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

3. W przypadku gospodarstw, w których zwierzęta przebywają na wolnej przestrzeni, powiatowy lekarz weterynarii może nakazać stosowanie innych, niż określone w załączniku nr 4 do rozporządzenia, szczególnych sposobów oczyszczania i odkażania, biorąc pod uwagę typ gospodarstwa i warunki klimatyczne.

§ 11. Ponowne umieszczenie zwierząt z gatunków wrażliwych w gospodarstwie, które było wyznaczone jako ognisko pryszczycy, odbywa się w sposób określony w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

§ 12. 1. Jeżeli istnieje zagrożenie rozprzestrzenienia się wirusa pryszczycy na zwierzęta z gatunków wrażliwych, znajdujące się w laboratoriach, ogrodach zoologicznych, rezerwatach oraz terenach ogrodzonych lub w instytucjach, instytutach lub ośrodkach, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do niektórych gatunków zwierząt (Dz. U. Nr 37, poz. 332), powiatowy lekarz weterynarii stosuje odpowiednie środki zapobiegawcze w celu ochrony zwierząt przed zakażeniem, w szczególności wprowadza czasowe ograniczenia w przemieszczaniu się osób na tych terenach.

2. W przypadku stwierdzenia ogniska pryszczycy w jednym z miejsc wymienionych w ust. 1, powiatowy lekarz weterynarii może odstąpić od zabicia zwierząt z gatunków wrażliwych, przy zachowaniu wszystkich środków mających na celu zapobieżenie szerzenia się wirusa pryszczycy. O fakcie tym informuje się Komisję Europejską zgodnie z § 6 ust. 3.

§ 13. 1. W przypadku stwierdzenia pryszczycy w rzeźni, granicznym posterunku kontroli lub w środkach transportu, powiatowy lekarz weterynarii lub graniczny lekarz weterynarii:

- 1) przeprowadza dochodzenie epizootyczne;
- 2) nakazuje:
  - a) niezwłoczne zabicie zwierząt z gatunków wrażliwych,
  - b) przetworzenie zwłok zwierzęcych oraz ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego, w sposób zapobiegający szerzeniu się wirusa pryszczycy,
  - c) odkażenie i usunięcie nawozów naturalnych w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu, w celu przetworzenia zgodnie z pkt 5 części A sekcji II rozdziałem III załącznika VIII do rozporządzenia 1774/2002/WE z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającego przepisy zdrowotne odnoszące się do produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi,
  - d) oczyszczenie i odkażenie budynków, sprzętu oraz środków transportu, w sposób, o którym mowa w § 10.

2. Do gospodarstw znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie miejsc, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące gospodarstw kontaktowych, w rozumieniu § 15.

3. Powiatowy lekarz weterynarii lub graniczny lekarz weterynarii zabrania wprowadzania zwierząt do rzeźni, granicznego posterunku kontroli lub korzystania ze środka transportu przez co najmniej 24 godziny

od ukończenia ich ostatecznego oczyszczenia i odkażenia.

4. Powiatowy lekarz weterynarii lub graniczny lekarz weterynarii wyznacza ognisko pryszczycy, jeżeli wymaga tego sytuacja epizootyczna, w miejscach, o których mowa w ust. 1.

§ 14. 1. W przypadku gospodarstw składających się co najmniej z dwóch grup zwierząt z gatunków wrażliwych, powiatowy lekarz weterynarii może, w wyjątkowych okolicznościach i po przeprowadzeniu analizy ryzyka, odstąpić od stosowania środków, o których mowa w § 8 ust. 1 pkt 1 i 2, w stosunku do grupy zwierząt, jeżeli stwierdzi na podstawie dochodzenia epizootycznego, że po upływie co najmniej 2 okresów inkubacji od dnia stwierdzenia ogniska pryszczycy:

- 1) żadne zwierzę z tej grupy nie jest podejrzane o zakażenie lub zakażone;
- 2) zwierzęta z tej grupy są utrzymywane w oddzielnych obiektach budowlanych i przestrzeniach wolnych oraz są karmione i obsługiwane oddzielnie od pozostałych zwierząt znajdujących się w gospodarstwie.

2. Okres inkubacji w przypadku bydła i świń wynosi 14 dni, a w przypadku owiec, kóz i innych zwierząt z gatunków wrażliwych wynosi 21 dni.

3. Stosowanie środków, o których mowa w § 8 ust. 1 pkt 4, w stosunku do mleka pozyskanego od zwierząt, o których mowa w ust. 1, może zostać ograniczone, jeżeli:

- 1) gospodarstwo spełnia warunki określone w ust. 1;
- 2) dojenie jest prowadzone w oddzielnych systemach — dla grupy zwierząt, o której mowa w ust. 1;
- 3) mleko, w zależności od przeznaczenia, jest poddane obróbce przy zastosowaniu jednej z metod określonej w załączniku nr 6 do rozporządzenia.

4. Główny Lekarz Weterynarii, po zasięgnięciu opinii Rady Sanitarno-Epizootycznej, ustala wytyczne dotyczące elementów branych pod uwagę przez powiatowego lekarza weterynarii w przypadku przeprowadzania analizy ryzyka oraz wyjątkowych okoliczności, o których mowa w ust. 1, o czym powiadamia się Komisję Europejską.

§ 15. 1. Powiatowy lekarz weterynarii uznaje gospodarstwo za gospodarstwo kontaktowe, jeżeli podejrzewa lub stwierdzi, na podstawie dochodzenia epizootycznego, że wirus pryszczycy mógł być przeniesiony za pośrednictwem osób, zwierząt, produktów pochodzenia zwierzęcego lub w inny sposób z tego gospodarstwa do gospodarstwa określonego w § 3 lub 8, lub z gospodarstwa określonego w § 3 lub 8 do innych gospodarstw.

2. Do dnia wykluczenia pryszczycy w gospodarstwach kontaktowych powiatowy lekarz weterynarii stosuje środki, o których mowa w § 3, a jeżeli wymaga tego sytuacja epizootyczna, środki określone w § 8.

3. W okresie inkubacji zabronione jest wywożenie lub wywożenie zwierząt z gospodarstw kontaktowych, z wyłączeniem transportu zwierząt z gatunków wrażliwych bezpośrednio do najbliższej wyznaczonej rzeźni w celu przeprowadzenia niezwłocznego uboju z nakazu, za zgodą powiatowego lekarza weterynarii i pod jego nadzorem, po przeprowadzeniu badania klinicznego zwierząt z gatunków wrażliwych, o którym mowa w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

4. Jeżeli spełnione są wymagania, o których mowa w § 14 ust. 1, i powiatowy lekarz weterynarii uzna, że sytuacja epizootyczna na to pozwala, może odstąpić od stosowania środków, o których mowa w § 3 i 8, w stosunku do grupy zwierząt znajdującej się w gospodarstwie kontaktowym.

5. Jeżeli powiatowy lekarz weterynarii lub graniczny lekarz weterynarii podejrzewa, że wirus pryszczycy mógł być przeniesiony z ognisk pryszczycy do rzeźni, granicznego posterunku kontroli lub środków transportu, a także do miejsc, o których mowa w § 12 ust. 1, nakazuje tam stosowanie środków, o których mowa w § 3, a jeżeli wymaga tego sytuacja epizootyczna, środków określonych w § 8.

§ 16. 1. W przypadku wyznaczenia ogniska pryszczycy, uwzględniając czynniki geograficzne, administracyjne, ekologiczne, epidemiologiczne i techniczne, określa się:

- 1) obszar zapowietrzony o promieniu co najmniej 3 km;
- 2) obszar zagrożony sięgający co najmniej 7 km poza obszar zapowietrzony.

2. Obszar zapowietrzony i zagrożony znakuje się poprzez ustawienie, w odległości nie mniejszej niż 50 m od granicy obszarów, tablic informacyjnych o długości podstawy wynoszącej nie mniej niż 100 cm i o długości boku wynoszącej nie mniej niż 60 cm, w kolorze żółtym, opatrzonych napisem koloru czarnego:

- 1) „PRYSZCZYCA OBSZAR ZAPOWIETRZONY” lub
- 2) „PRYSZCZYCA OBSZAR ZAGROŻONY”.

3. Środki transportu przewożące mleko na tych obszarach znakuje się poprzez umieszczenie na nich widocznych tablic informacyjnych o długości podstawy wynoszącej nie mniej niż 60 cm i o długości boku wynoszącej nie mniej niż 40 cm, w kolorze żółtym, opatrzonych napisem koloru czarnego:

- 1) „MLEKO Z OBSZARU ZAPOWIETRZONEGO” lub
- 2) „MLEKO Z OBSZARU ZAGROŻONEGO”, lub
- 3) „MLEKO Z OBSZARU WOLNEGO OD PRYSZCZYCY”.

4. Powiatowy lekarz weterynarii ustala trasę przemieszczenia zwierząt z gatunków wrażliwych wywiezionych z obszaru zapowietrzonego lub zagrożonego co najmniej 21 dni przed dniem wystąpienia najwcześniejszego zakażenia wirusem pryszczycy na obszarze zagrożonym. O fakcie tym informuje się właściwe or-

gany państw członkowskich Unii Europejskiej, zgodnie z § 6 ust. 3.

5. Główny Lekarz Weterynarii współpracuje z właściwymi organami państw członkowskich Unii Europejskiej w ustalaniu przemieszczania i obrotu świeżym mięsem, produktami mięsnymi, surowym mlekiem i produktami mlecznymi pozyskanymi od zwierząt z gatunków wrażliwych, pochodzącymi z obszaru zapowietrzonego i wyprodukowanymi pomiędzy dniem prawdopodobnego wprowadzenia wirusa pryszczycy do gospodarstwa a dniem utworzenia obszarów, o których mowa w ust. 1.

6. Świeże mięso, produkty mleczne, surowe mleko oraz surowe produkty mleczne, o których mowa w ust. 5, poddaje się obróbce lub przechowuje do dnia wykluczenia skażenia wirusem pryszczycy.

Rozdział 4

Środki stosowane przy zwalczaniu pryszczycy na obszarze zapowietrzonym

§ 17. 1. Na obszarze zapowietrzonym powiatowy lekarz weterynarii:

1) przeprowadza niezwłocznie:

- a) spis gospodarstw, w których przebywają zwierzęta z gatunków wrażliwych, i zwierząt przebywających w tych gospodarstwach; spis ten uaktualnia się,
- b) okresowe kontrole wszystkich gospodarstw w taki sposób, aby uniknąć rozprzestrzeniania wirusa pryszczycy, obejmujące:
  - kontrolę dokumentów, w tym spisu, o którym mowa w lit. a,
  - badanie kliniczne zwierząt znajdujących się w gospodarstwach oraz pobranie próbek do badań laboratoryjnych, w sposób określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia;

2) zakazuje:

- a) wywożenia lub wywożenia z gospodarstw zwierząt z gatunków wrażliwych,
- b) przemieszczania pomiędzy gospodarstwami oraz transportu zwierząt z gatunków wrażliwych,
- c) organizacji targów, wystaw, pokazów lub konkursów zwierząt oraz innych form gromadzenia zwierząt,
- d) używania zwierząt z gatunków wrażliwych w celu rozmnażania,
- e) dokonywania sztucznego unosienniania i pobierania komórek jajowych i zarodków od zwierząt z gatunków wrażliwych.

2. Powiatowy lekarz weterynarii wyraża zgodę na wywóz zwierząt z gatunków wrażliwych, w celu przeprowadzenia niezwłocznego uboju z nakazu, bezpośrednio do rzeźni znajdującej się na obszarze zapowietrzonym, a jeżeli na tym obszarze nie ma rzeźni, do

rzeźni wyznaczonej przez tego lekarza. Środki transportu oczyszcza się i odkaża po każdym transporcie.

3. Powiatowy lekarz weterynarii wyraża zgodę na wywóz zwierząt, o którym mowa w ust. 2, z gospodarstwa, jeżeli dochodzenie epizootyczne i wyniki badań laboratoryjnych wykluczą możliwość przebywania zwierząt zakażonych na terenie tego gospodarstwa.

4. Do mięsa uzyskanego ze zwierząt, o których mowa w ust. 2, stosuje się wymagania określone w § 19.

§ 18. 1. Niezależnie od środków, o których mowa w § 17, powiatowy lekarz weterynarii może zakazać:

- 1) przemieszczania lub transportu do lub z obszaru zapowietrzonego zwierząt z gatunków niewrażliwych, a także pomiędzy gospodarstwami znajdującymi się na obszarze zapowietrzonego;
- 2) przewozu zwierząt przez obszar zapowietrzony;
- 3) gromadzenia ludzi w miejscach, w których możliwy jest kontakt ze zwierzętami z gatunków wrażliwych, jeżeli istnieje ryzyko rozprzestrzeniania się wirusa pryszczycy;
- 4) dokonywania sztucznego unasienniania lub pożytkowania komórek jajowych i zarodków od zwierząt z gatunków niewrażliwych;
- 5) przejazdu środków transportu przeznaczonych do przewożenia zwierząt;
- 6) uboju na terenie gospodarstwa zwierząt z gatunków wrażliwych przeznaczonych na potrzeby własne;
- 7) transportu paszy wyprodukowanej na obszarze zapowietrzonego oraz siana i trawy pochodzących z obszaru zapowietrzonego do gospodarstw, w których znajdują się zwierzęta z gatunków wrażliwych.

2. W szczególnych przypadkach, po wprowadzeniu jednego z zakazów, o których mowa w ust. 1, powiatowy lekarz weterynarii może wyrazić zgodę na:

- 1) przewożenie zwierząt przez obszar zapowietrzony wyłącznie głównymi drogami lub koleją;
- 2) transport zwierząt z gatunków wrażliwych posiadających świadectwa zdrowia, zawierające informacje, że pochodzą z gospodarstw znajdujących się poza obszarem zapowietrzonego, i są przewożone wyznaczonymi drogami bezpośrednio do wyznaczonej rzeźni w celu niezwłocznego uboju. Środki transportu, którymi przewozi się te zwierzęta, czyści się i odkaża po dostawie, co odnotowuje się w dokumentacji prowadzonej przez podmiot zajmujący się zarobkowym przewozem zwierząt lub przewozem zwierząt wykonywanym w związku z prowadzeniem innej działalności gospodarczej;
- 3) dokonywanie sztucznego unasienniania zwierząt w gospodarstwie przy użyciu nasienia pozyskanego od zwierząt z tego gospodarstwa lub nasienia przechowywanego na terenie tego gospodarstwa, lub nasienia dostarczonego z centrum pożytkowa-

nia nasienia, znajdującego się poza gospodarstwem;

4) przemieszczanie i transport koniowatych, z uwzględnieniem ograniczeń przemieszczania koniowatych określonych w załączniku nr 7 do rozporządzenia;

5) transport, w określonych warunkach, paszy wyprodukowanej na obszarze zapowietrzonego oraz siana i trawy pochodzących z obszaru zapowietrzonego do gospodarstw, w których przebywają zwierzęta z gatunków wrażliwych.

§ 19. 1. Niedopuszczalne jest, z zastrzeżeniem ust. 2—4, umieszczanie na rynku świeżego mięsa, mięsa mielonego oraz surowych wyrobów mięsnych pozyskanych ze zwierząt z gatunków wrażliwych:

- 1) pochodzących z obszaru zapowietrzonego;
- 2) produkowanych w zakładach znajdujących się na obszarze zapowietrzonego.

2. Świeże mięso, mięso mielone oraz surowe wyroby mięsne, o których mowa w ust. 1 pkt 1, mogą być umieszczane na rynku zgodnie z wymaganiami, określonymi w przepisach w sprawie produkcji oraz umieszczania na rynku niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego, jeżeli są one transportowane w szczelnie zamkniętych pojemnikach do zakładu wyznaczonego przez powiatowego lekarza weterynarii, w celu obróbki, zgodnie z przepisami w sprawie produkcji oraz umieszczania na rynku niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego.

3. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie dotyczy świeżego mięsa, mięsa mielonego i surowych wyrobów mięsnych wyprodukowanych co najmniej 21 dni przed dniem wystąpienia najwcześniejszego zakażenia wirusem pryszczycy na obszarze zapowietrzonego, jeżeli mięso to:

- 1) było przechowywane i przewożone oddzielnie od mięsa produkowanego po tym dniu;
- 2) zostało zaopatrzone w znak weterynaryjny.

4. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie dotyczy świeżego mięsa, mięsa mielonego i surowych wyrobów mięsnych wyprodukowanych w zakładach znajdujących się na obszarze zapowietrzonego, jeżeli:

- 1) zakład znajduje się pod wzmożonym nadzorem powiatowego lekarza weterynarii;
- 2) w zakładzie przetwarza się świeże mięso, mięso mielone lub surowe wyroby mięsne:
  - a) pozyskane co najmniej 21 dni przed dniem wystąpienia najwcześniejszego zakażenia wirusem pryszczycy na obszarze zapowietrzonego lub
  - b) pozyskane ze zwierząt hodowanych i ubitych poza obszarem zapowietrzonego lub ze zwierząt przywiezionych do zakładu i poddanych ubojowi na jego terenie w przypadku, o którym mowa w § 18 ust. 2 pkt 2;

- 3) świeże mięso, mięso mielone lub surowe wyroby mięsne zaopatrzone zostały w znak weterynaryjny;
- 4) podczas całego procesu produkcji, w tym podczas transportu, świeże mięso, mięso mielone lub surowe wyroby mięsne są łatwe do identyfikacji i przewożone oraz przechowywane oddzielnie od świeżego mięsa, mięsa mielonego i wyrobów mięsnych, które nie mogą być wywożone poza obszar zapowietrzony.

5. Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku świeżego mięsa, mięsa mielonego i surowych wyrobów mięsnych przeznaczonych do handlu wystawia świadectwo zdrowia potwierdzające spełnienie warunków, o których mowa w ust. 4.

6. Listę wyznaczonych zakładów znajdujących się na obszarze zapowietrzonym, spełniających wymagania, o których mowa w ust. 4, przekazuje się właściwym organom państw członkowskich Unii Europejskiej oraz Komisji Europejskiej.

§ 20. 1. Niedopuszczalne jest umieszczanie na rynku produktów mięsnych wyprodukowanych z mięsa pozyskanego ze zwierząt z gatunków wrażliwych pochodzących z obszaru zapowietrzonego, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy produktów mięsnych, które zostały poddane obróbce określonej w przepisach w sprawie produkcji oraz umieszczania na rynku niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego lub które zostały wyprodukowane z mięsa, o którym mowa w § 19 ust. 3.

§ 21. Niedopuszczalne jest umieszczanie na rynku mleka pozyskanego od zwierząt z gatunków wrażliwych, znajdujących się na obszarze zapowietrzonym, i produktów mlecznych otrzymanych z tego mleka, a także mleka i produktów mlecznych wyprodukowanych w zakładach znajdujących się na tym obszarze, z zastrzeżeniem § 22.

§ 22. Dopuszcza się umieszczanie na rynku mleka pozyskanego od zwierząt z gatunków wrażliwych, znajdujących się na obszarze zapowietrzonym, i produktów mlecznych otrzymanych z tego mleka, jeżeli zostały wyprodukowane:

- 1) co najmniej 21 dni przed dniem wystąpienia najwcześniejszego zakażenia wirusem pryszczycy na obszarze zapowietrzonym oraz były przechowywane, przetwarzane i transportowane oddzielnie od mleka i produktów mlecznych wyprodukowanych po tym dniu lub
- 2) pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii w wyznaczonych zakładach znajdujących się na obszarze zapowietrzonym, a jeżeli nie wyznaczono zakładu na obszarze zapowietrzonym, w wyznaczonym zakładzie znajdującym się poza obszarem zapowietrzonym, z mleka pozyskanego, transportowanego, przechowywanego i oznakowanego, w sposób określony w § 23.

§ 23. 1. W zakładach, o których mowa w § 22 pkt 2, poddaje się obróbce mleko, które:

- 1) spełnia warunki określone w § 22 pkt 1 lub
- 2) pozyskano od zwierząt spoza obszaru zapowietrzonego, lub
- 3) pozyskano od zwierząt z gatunków wrażliwych znajdujących się na obszarze zapowietrzonym i poddano, w zależności od jego przeznaczenia, obróbce, w celu zniszczenia wirusa pryszczycy, w sposób określony w załączniku nr 6 do rozporządzenia, lub przetworzeniu;
- 4) jest wyraźnie oznakowane podczas całego procesu produkcji i transportowane oraz przechowywane oddzielnie od surowego mleka i surowych przetworów mlecznych, które nie są przeznaczone do wywiezienia poza obszar zapowietrzony.

2. Transport mleka surowego z gospodarstw znajdujących się poza obszarem zapowietrzonym do zakładów znajdujących się na obszarze zapowietrzonym odbywa się pojazdami oczyszczonymi i odkażonymi przed transportem i które następnie nie miały kontaktu z gospodarstwami znajdującymi się na obszarze zapowietrzonym, w których przebywają zwierzęta z gatunków wrażliwych.

3. Dopuszcza się transport mleka surowego z gospodarstw znajdujących się na obszarze zapowietrzonym do zakładów znajdujących się poza tym obszarem oraz obróbkę takiego mleka, jeżeli:

- 1) na obróbkę zezwolił właściwy powiatowy lekarz weterynarii, biorąc pod uwagę warunki transportu i trasę przewozu mleka;
- 2) transport odbywa się pojazdami, które uprzednio zostały oczyszczone i odkażone pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii, skonstruowanymi i utrzymywanymi w stanie uniemożliwiającym wyciek mleka podczas transportu i które są wyposażone w urządzenia zapobiegające tworzeniu aerozolu mleka podczas napełniania i opróżniania;
- 3) przed opuszczeniem gospodarstwa przewody zlewowe dla mleka, koła, korpusy przekładni, dolne części pojazdu oraz wszelkie miejsca po wycieku mleka zostały oczyszczone i odkażone, a po ostatnim odkażeniu i przed opuszczeniem obszaru zapowietrzonego pojazd nie miał kontaktu z innymi gospodarstwami na obszarze zapowietrzonym, w których przebywają zwierzęta z gatunków wrażliwych;
- 4) środki transportu używane na obszarze zapowietrzonym znakuje się, w sposób określony w § 16 ust. 3 pkt 1; środki transportu mogą być przemieszczane do innego obszaru po oczyszczeniu i odkażeniu pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii.

§ 24. 1. Powiatowy lekarz weterynarii wyznacza na obszarze zapowietrzonym zakłady, w których nakazuje obróbkę mleka pozyskanego od zwierząt z gatunków wrażliwych i produktów mlecznych wyprodukowa-

nych z tego mleka, przeznaczonych do handlu, w sposób określony w załączniku nr 6 do rozporządzenia; jeżeli nie ma takiego zakładu na obszarze zapowietrzonym, wyznacza zakład znajdujący się poza tym obszarem.

2. Listę zakładów, o których mowa w ust. 1, przekazuje się właściwym organom państw członkowskich Unii Europejskiej oraz Komisji Europejskiej, zgodnie z § 6 ust. 3.

§ 25. Próbkę mleka surowego pobrane od zwierząt z gatunków wrażliwych znajdujących się na obszarze zapowietrzonym bada się w laboratorium, o którym mowa w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 26. 1. Niedopuszczalne jest umieszczanie na rynku nasienia, komórek jajowych i zarodków pozyskanych od zwierząt z gatunków wrażliwych znajdujących się na obszarze zapowietrzonym, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Dopuszcza się umieszczanie na rynku nasienia mrożonego, komórek jajowych i zarodków pozyskanych od zwierząt z gatunków wrażliwych znajdujących się na obszarze zapowietrzonym, jeżeli zostały pozyskane i przechowywane co najmniej 21 dni przed dniem wystąpienia najwcześniejszego zakażenia wirusem pryszczycy na obszarze zapowietrzonym.

3. Nasienie mrożone pozyskane po wystąpieniu pierwszego przypadku pryszczycy przechowuje się oddzielnie od innego nasienia i przeznacza do wykorzystania, jeżeli:

- 1) zniesione zostały wszystkie środki, o których mowa w § 8, na obszarze zapowietrzonym, zgodnie z postanowieniami § 34;
- 2) przeprowadzono badania kliniczne zwierząt przebywających w centrum pobierania nasienia, a próbki pobrane od tych zwierząt, w sposób określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia, zostały poddane testom serologicznym w celu wykluczenia obecności wirusa pryszczycy;
- 3) dawcy nasienia uzyskali ujemny wynik testu serologicznego w kierunku wykrycia przeciwciał wirusa pryszczycy, a próbkę do badań pobrano nie wcześniej niż 28 dni od dnia pozyskania nasienia.

§ 27. 1. Niedopuszczalny jest transport i umieszczanie na rynku nawozów naturalnych w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu pochodzących z gospodarstw, rzeźni, granicznych posterunków kontroli i środków transportu znajdujących się na obszarze zapowietrzonym, w których przebywają lub którymi były przewożone zwierzęta z gatunków wrażliwych, z zastrzeżeniem ust. 2—4.

2. Powiatowy lekarz weterynarii może wyrazić zgodę na wywiezienie nawozów naturalnych w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu, zwierząt z gatunków wrażliwych z gospodarstwa znajdującego się na obszarze zapowietrzonym do wyznaczonego zakładu, w celu tymczasowego składowania lub przetworzenia zgodnie z pkt 5 sekcji II części A rozdziału II załącznika VIII do rozporządzenia 1774/2002/WE z dnia

3 października 2002 r. ustanawiającego przepisy zdrowotne odnoszące się do produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi.

3. Powiatowy lekarz weterynarii może wyrazić zgodę na usunięcie nawozów naturalnych w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu pochodzących od zwierząt z gatunków wrażliwych z gospodarstwa znajdującego się na obszarze zapowietrzonym, na którym nie ma podejrzenia wystąpienia pryszczycy, w celu umieszczenia w wyznaczonych przez siebie miejscach, jeżeli nawozy naturalne:

- 1) zostały zebrane co najmniej 21 dni przed dniem wystąpienia najwcześniejszego zakażenia wirusem pryszczycy na obszarze zapowietrzonym;
- 2) są rozrzucone tuż nad ziemią na terenie gospodarstwa, w miejscach oddalonych od miejsc, w których przebywają zwierzęta, i natychmiast zmieszane z ziemią.

4. Powiatowy lekarz weterynarii może wyrazić zgodę na usunięcie nawozów naturalnych w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu pochodzących od bydła lub świń, jeżeli:

- 1) badanie zwierząt w gospodarstwie wykluczyło obecność zwierząt podejrzanych o zakażenie wirusem pryszczycy;
- 2) zostały zebrane co najmniej 4 dni przed badaniem, o którym mowa w pkt 1;
- 3) są rozrzucone tuż nad ziemią i natychmiast zmieszane z ziemią na terenie gospodarstwa położonego na obszarze zapowietrzonym blisko gospodarstwa, z którego pochodzi nawóz naturalny, w miejscach oddalonych od miejsc, w których przebywają zwierzęta.

§ 28. Środki transportu używane do przewozu nawozów naturalnych w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu powinny mieć konstrukcję, która zapewnia szczelność przewożonego ładunku; środki transportu czyści się i odkaża po załadunku i przed opuszczeniem gospodarstwa, pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii.

§ 29. 1. Niedopuszczalne jest umieszczanie na rynku skór i skórek zwierząt z gatunków wrażliwych pochodzących z obszaru zapowietrzonego, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Dopuszcza się umieszczanie na rynku skór i skórek, które:

- 1) zostały pozyskane co najmniej 21 dni przed dniem wystąpienia pierwszego przypadku pryszczycy w gospodarstwie znajdującym się na obszarze zapowietrzonym oraz przechowywane były oddzielnie od skór i skórek pozyskanych po tym dniu;
- 2) spełniają wymagania określone w części A ust. 2 załącznika nr 8 do rozporządzenia.

§ 30. 1. Niedopuszczalne jest umieszczanie na rynku nieprzetworzonej wełny, włosa oraz szczeciny po-

zyskanych od zwierząt z gatunków wrażliwych pochodzących z obszaru zapowietrzonego, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Dopuszcza się wprowadzanie do obrotu nieprzetworzonej wełny, włosa oraz szczeciny, jeżeli:

- 1) zostały pozyskane co najmniej 21 dni przed dniem wystąpienia najwcześniejszego zakażenia wirusem pryszczycy na obszarze zapowietrzonym i przechowywane były oddzielnie od nieprzetworzonej wełny, włosa i szczeciny wyprodukowanych po tym dniu;
- 2) spełniają wymagania określone w części A ust. 3 załącznika nr 8 do rozporządzenia.

§ 31. 1. Niedopuszczalne jest umieszczanie na rynku produktów, niewymienionych w § 18—29, pochodzących od zwierząt z gatunków wrażliwych, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Dopuszcza się umieszczanie na rynku produktów, określonych w ust. 1, jeżeli:

- 1) zostały pozyskane co najmniej 21 dni przed dniem wystąpienia najwcześniejszego zakażenia wirusem pryszczycy na obszarze zapowietrzonym i były przechowywane oddzielnie od produktów pozyskanych po tym dniu;
- 2) spełniają wymagania określone w części A ust. 4—9 załącznika nr 8 do rozporządzenia;
- 3) są produktami złożonymi, które nie podlegają dalszej obróbce, zawierającymi produkty, które:
  - a) zostały poddane obróbce zapewniającej zniszczenie wirusa pryszczycy albo
  - b) zostały pozyskane ze zwierząt, w stosunku do których nie stosuje się środków zwalczania pryszczycy;
- 4) są produktami paczkowanymi przeznaczonymi do stosowania jako środki diagnostyczne *in vitro* lub odczynniki laboratoryjne.

§ 32. 1. Niedopuszczalne jest umieszczanie na rynku pasz wyprodukowanych na obszarze zapowietrzonym oraz siana i słomy pochodzących z obszaru zapowietrzonego, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. Dopuszcza się umieszczanie na rynku paszy, siana i słomy, jeżeli:

- 1) zostały pozyskane co najmniej 21 dni przed dniem wystąpienia najwcześniejszego zakażenia wirusem pryszczycy na obszarze zapowietrzonym oraz przechowywane były oddzielnie od paszy, siana i słomy, pozyskanych po tym dniu, lub
- 2) są przeznaczone, za zgodą powiatowego lekarza weterynarii, do użytku na obszarze zapowietrzonym, lub
- 3) zostały pozyskane z obszarów, na których nie znajdują się zwierzęta z gatunków wrażliwych, lub
- 4) zostały wyprodukowane w zakładach lub gospodarstwach, w których nie znajdują się zwierzęta

z gatunków wrażliwych, a surowiec pozyskano z obszarów, o których mowa w pkt 3, lub spoza obszaru zapowietrzonego.

3. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy paszy i słomy produkowanej, w sposób określony w części B załącznika nr 8 do rozporządzenia, w gospodarstwach, w których przebywają zwierzęta z gatunków wrażliwych.

§ 33. Produkty, o których mowa w § 18—31, przeznaczone do umieszczenia na rynku zaopatruje się w świadectwo zdrowia.

§ 34. 1. Środki zastosowane na obszarze zapowietrzonym utrzymuje się do czasu:

- 1) upływu co najmniej 15 dni od dnia zabicia i usunięcia zwierząt z gatunków wrażliwych w ognisku pryszczycy oraz od dnia zakończenia wstępnego czyszczenia i odkażania gospodarstwa w sposób, o którym mowa w § 10;
- 2) przeprowadzenia badania zwierząt z gatunków wrażliwych w gospodarstwach znajdujących się na obszarze zapowietrzonym, w sposób określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia, i uzyskano wyniki ujemne.

2. Po zniesieniu środków stosowanych na obszarze zapowietrzonym obszar ten uznaje się za obszar zagrożony, przy czym środki stosowane w obszarze zagrożonym stosuje się do czasu ich zniesienia, zgodnie z § 45, nie krócej niż przez 15 dni.

Rozdział 5

Środki stosowane przy zwalczaniu pryszczycy na obszarze zagrożonym

§ 35. 1. Na obszarze zagrożonym powiatowy lekarz weterynarii stosuje środki wymienione w § 17 ust. 1 pkt 1 i 2 lit. a.

2. Zakaz, o którym mowa w § 17 ust. 1 pkt 2 lit. a, nie dotyczy transportu zwierząt z gatunków wrażliwych, z nakazu powiatowego lekarza weterynarii i pod jego nadzorem, bezpośrednio do najbliższej wyznaczonej rzeźni położonej na obszarze zagrożonym, a jeżeli na obszarze zagrożonym nie ma rzeźni, do wyznaczonej przez niego najbliższej rzeźni znajdującej się poza tym obszarem w celu przeprowadzenia niezwłocznego uboju z nakazu, pod warunkiem że:

- 1) lekarz ten przeprowadził dochodzenie epizootyczne, w tym kontrolę spisu zwierząt, o którym mowa w § 17 ust. 1 pkt 1 lit. a, badanie kliniczne wszystkich zwierząt i laboratoryjne reprezentatywnej grupy zwierząt z gatunków wrażliwych, w sposób określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia, i nie stwierdził pryszczycy na terenie tego gospodarstwa;
- 2) lekarz ten ustalił z powiatowym lekarzem weterynarii właściwym ze względu na miejsce uboju zwierząt termin wystania zwierząt do rzeźni;

3) mięso pozyskane z tych zwierząt spełnia wymagania, o których mowa w § 37.

§ 36. 1. Zabrania się przemieszczania zwierząt z gatunków wrażliwych pomiędzy gospodarstwami na obszarze zagrożonym.

2. Dopuszcza się przemieszczanie zwierząt z gatunków wrażliwych:

1) za zgodą powiatowego lekarza weterynarii na państwisko po upływie co najmniej 15 dni od dnia stwierdzenia ostatniego ogniska pryszczycy na obszarze zapowietrzonym, jeżeli:

a) zwierzęta te nie mają podczas przeprowadzania kontaktu ze zwierzętami z gatunków wrażliwych pochodzących z innych gospodarstw,

b) dochodzenie epizootyczne, badanie kliniczne i laboratoryjne reprezentatywnej grupy zwierząt z gatunków wrażliwych, przeprowadzone w sposób określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia, wykluczyły wystąpienie pryszczycy w gospodarstwie, z którego przemieszcza się zwierzęta;

2) za zgodą i pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii, bezpośrednio do najbliższej wyznaczonej rzeźni znajdującej się na obszarze zagrożonym, a jeżeli na obszarze zagrożonym nie ma rzeźni, do rzeźni znajdującej się poza tym obszarem w celu przeprowadzenia niezwłocznego uboju, pod warunkiem że:

a) lekarz ten ustalił z powiatowym lekarzem weterynarii właściwym ze względu na miejsce uboju zwierząt termin wystania zwierząt do rzeźni,

b) lekarz ten przeprowadził dochodzenie epizootyczne, w tym kontrolę spisu zwierząt, o którym mowa w § 17 ust. 1 pkt 1 lit. a, badanie kliniczne wszystkich zwierząt i nie stwierdził objawów klinicznych pryszczycy u zwierząt na terenie tego gospodarstwa,

c) środki transportu zostaną oczyszczone i odkażone po każdym transporcie zwierząt z gatunków wrażliwych.

3. Dopuszcza się przewożenie zwierząt przez obszar zagrożony wyłącznie głównymi drogami lub koleją.

4. Dopuszcza się transport zwierząt z gatunków wrażliwych posiadających świadectwa zdrowia, zawierające informacje, że pochodzą z gospodarstw znajdujących się poza obszarem zapowietrzonym lub zagrożonym, jeżeli są przewożone wyznaczonymi drogami bezpośrednio do wyznaczonej rzeźni w celu niezwłocznego uboju. Środki transportu, którymi przewozi się zwierzęta, czyści się i odkaża po dostawie, co odnotowuje się w dokumentacji prowadzonej przez podmiot zajmujący się zarobkowym przewozem zwierząt lub przewozem zwierząt wykonywanym w związku z prowadzeniem innej działalności gospodarczej.

5. Powiatowy lekarz weterynarii ustala miejsce przemieszczenia zwierząt z gatunków wrażliwych wy-

wiezionych z obszaru zagrożonego co najmniej 21 dni przed dniem wystąpienia najwcześniejszego zakażenia wirusem pryszczycy na obszarze zapowietrzonym, o czym informuje się właściwe organy państw członkowskich Unii Europejskiej, do których te zwierzęta zostały wywiezione, zgodnie z § 6 ust. 3.

§ 37. 1. Niedopuszczalne jest, z zastrzeżeniem ust. 2—4, umieszczanie na rynku świeżego mięsa, mięsa mielonego, surowych wyrobów mięsnych oraz produktów mięsnych wyprodukowanych ze świeżego mięsa, mięsa mielonego i surowych wyrobów mięsnych, pozyskanych ze zwierząt z gatunków wrażliwych:

1) pochodzących z obszaru zagrożonego;

2) produkowanych w zakładach znajdujących się na obszarze zagrożonym.

2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie dotyczy:

1) świeżego mięsa, mięsa mielonego i surowych wyrobów mięsnych wyprodukowanych co najmniej 21 dni przed dniem wystąpienia najwcześniejszego zakażenia wirusem pryszczycy na obszarze zapowietrzonym, jeżeli mięso to:

a) było przechowywane i przewożone oddzielnie od mięsa produkowanego po tym dniu,

b) zostało zaopatrzone w znak weterynaryjny przewidziany dla mięsa, zgodnie z przepisami w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji i dla produktów z mięsa zwierząt łownych umieszczanych na rynku, w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji świeżego mięsa z bydła, świń, owiec, kóz i domowych zwierząt jednokopytnych, umieszczanego na rynku, oraz w sprawie wymagań weterynaryjnych dla mięsa mielonego i surowych wyrobów mięsnych;

2) świeżego mięsa, mięsa mielonego i surowych wyrobów mięsnych pozyskanych ze zwierząt przewiezionych do rzeźni, o których mowa w § 35 ust. 2, jeżeli do mięsa zastosowano środki, o których mowa w ust. 3;

3) produktów mięsnych wyprodukowanych ze świeżego mięsa:

a) pozyskanego ze zwierząt z gatunków wrażliwych pochodzących z obszaru zagrożonego,

b) zaopatrzonego w znak weterynaryjny, określony w przepisach w sprawie produkcji oraz umieszczania na rynku niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego,

c) transportowanego pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii do wyznaczonego przez niego zakładu, w celu poddania go obróbce, w sposób określony w przepisach w sprawie produkcji oraz umieszczania na rynku niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego.

3. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie dotyczy świeżego mięsa, mięsa mielonego i surowych wy-

robów mięsnych wyprodukowanych w zakładach znajdujących się na obszarze zagrożonym, jeżeli:

- 1) zakład znajduje się pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii;
- 2) w zakładzie przetwarza się świeże mięso, mięso mielone lub surowe wyroby mięsne:
  - a) określone w ust. 2 pkt 2, poddane dodatkowo obróbce w sposób określony w załączniku nr 9 do rozporządzenia, lub
  - b) pozyskane ze zwierząt przebywających i ubitych poza obszarem zagrożonym lub ze zwierząt przywiezionych do zakładu, w sposób, o którym mowa w § 18 ust. 2 pkt 2, i poddanych ubojowi na jego terenie;
- 3) świeże mięso, mięso mielone lub surowe wyroby mięsne zostały zaopatrzone w znak weterynaryjny;
- 4) podczas całego procesu produkcji, w tym podczas transportu, świeże mięso, mięso mielone lub surowe wyroby mięsne są łatwe do identyfikacji i przewożone oraz przechowywane oddzielnie od świeżego mięsa, mięsa mielonego i surowych wyrobów mięsnych, które nie mogą być wywożone poza obszar zagrożony.

4. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie dotyczy produktów mięsnych, jeżeli spełniają wymagania określone w ust. 2 pkt 3 lub zostały wyprodukowane zgodnie z warunkami określonymi w ust. 3.

5. Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku świeżego mięsa, mięsa mielonego, surowych wyrobów mięsnych oraz produktów mięsnych przeznaczonych do handlu wystawia świadectwo zdrowia potwierdzające spełnienie warunków, o których mowa w ust. 2 i 3.

6. Listę wyznaczonych zakładów znajdujących się na obszarze zagrożonym przekazuje się właściwemu organom państw członkowskich Unii Europejskiej oraz Komisji Europejskiej, zgodnie z § 6 ust. 3.

§ 38. Niedopuszczalne jest umieszczanie na rynku mleka pozyskanego od zwierząt z gatunków wrażliwych znajdujących się na obszarze zagrożonym i produktów mlecznych otrzymanych z tego mleka, a także mleka i produktów mlecznych wyprodukowanych w zakładach znajdujących się na tym obszarze, z zastrzeżeniem § 39.

§ 39. Dopuszcza się umieszczanie na rynku mleka pozyskanego od zwierząt z gatunków wrażliwych znajdujących się na obszarze zagrożonym i produktów mlecznych otrzymanych z tego mleka, jeżeli zostały wyprodukowane:

- 1) co najmniej 21 dni przed dniem wystąpienia najwcześniejszego zakażenia wirusem pryszczycy na obszarze zapowietrzonym oraz były przechowywane i transportowane oddzielnie od mleka i produktów mlecznych wyprodukowanych po tym dniu;

- 2) pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii w wyznaczonych przez niego zakładach, znajdujących się na obszarze zagrożonym, a jeżeli nie wyznaczono zakładu na obszarze zagrożonym, w zakładzie znajdującym się poza obszarem zagrożonym, z mleka pozyskanego, transportowanego, przechowywanego i wyraźnie oznakowanego zgodnie z § 40.

§ 40. 1. W zakładach, o których mowa w § 39 pkt 2, poddaje się obróbce mleko, które jest wyraźnie oznakowane podczas całego procesu produkcji i transportowane oraz przechowywane oddzielnie od surowego mleka i surowych przetworów mlecznych nieprzeznaczonych do wywozu poza obszar zagrożony oraz:

- 1) spełnia warunki określone w § 39 pkt 1 lub
- 2) zostało pozyskane od zwierząt znajdujących się poza obszarem zapowietrzonym i zagrożonym, lub
- 3) zostało pozyskane od zwierząt z gatunków wrażliwych znajdujących się na obszarze zagrożonym i poddane, w zależności od jego przeznaczenia, obróbce w celu zapewnienia zniszczenia wirusa pryszczycy w sposób określony w załączniku nr 6 do rozporządzenia.

2. Transport mleka surowego z gospodarstw znajdujących się poza obszarem zapowietrzonym i zagrożonym do zakładów odbywa się pojazdami oczyszczonymi i odkażonymi przed transportem i które po załadunku nie miały kontaktu z gospodarstwami znajdującymi się na obszarze zapowietrzonym i zagrożonym, w których przebywają zwierzęta z gatunków wrażliwych.

3. Dopuszcza się transport mleka surowego z gospodarstw znajdujących się na obszarze zagrożonym do zakładów znajdujących się poza obszarem zapowietrzonym i zagrożonym oraz obróbkę lub przetwarzanie takiego mleka, jeżeli:

- 1) na obróbkę lub przetwarzanie zezwolił właściwy powiatowy lekarz weterynarii, biorąc pod uwagę warunki transportu i trasę przewozu mleka;
- 2) transport odbywa się pojazdami, które uprzednio zostały oczyszczone i odkażone pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii, skonstruowanymi i utrzymywanymi w stanie uniemożliwiającym wyciek mleka podczas transportu i które są wyposażone w urządzenia zapobiegające tworzeniu aerozolu mleka podczas napełniania i opróżniania;
- 3) przed opuszczeniem gospodarstwa przewody zlewowe dla mleka, koła, korpusy przekładni, dolne części pojazdu oraz wszelkie miejsca po wycieku mleka zostały oczyszczone i odkażone, a po ostatnim odkażeniu i przed opuszczeniem obszaru zapowietrzonego pojazd nie miał kontaktu z innymi gospodarstwami na obszarze zapowietrzonym, w których przebywają zwierzęta z gatunków wrażliwych;
- 4) środki transportu używane na obszarze zagrożonym znakuje się w sposób określony w § 16 ust. 3

pkt 2; środki transportu mogą być przemieszczane do innego obszaru po oczyszczeniu i odkażeniu pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii.

§ 41. 1. Powiatowy lekarz weterynarii wyznacza na obszarze zagrożonym zakłady, w których nakazuje obróbkę mleka pozyskanego od zwierząt z gatunków wrażliwych i produktów mlecznych otrzymanych z tego mleka, przeznaczonych do handlu, w sposób określony w załączniku nr 6 do rozporządzenia.

2. Listę zakładów, o których mowa w ust. 1, przekazuje się właściwym organom państw członkowskich Unii Europejskiej oraz Komisji Europejskiej, zgodnie z § 6 ust. 3.

§ 42. 1. Niedopuszczalny jest transport i umieszczenie na rynku nawozów naturalnych w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu, pochodzących z gospodarstw, rzeźni, granicznych posterunków kontroli i środków transportu znajdujących się na obszarze zagrożonym, w których przebywają zwierzęta z gatunków wrażliwych, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Powiatowy lekarz weterynarii może wyrazić zgodę na wywiezienie nawozów naturalnych w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu, jeżeli:

- 1) badanie zwierząt z gatunków wrażliwych wykłużyło obecność zwierząt podejrzanych o zakażenie wirusem pryszczycy i nawozy naturalne w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu są rozrzucone tuż nad ziemią i natychmiast zmieszane z ziemią na terenie gospodarstwa położonego na obszarze zagrożonym blisko gospodarstwa, z którego pochodzi nawóz naturalny, w miejscach oddalonych od miejsc, w których przebywają zwierzęta;
- 2) zostaną przewiezione do wyznaczonego zakładu w celu tymczasowego składowania lub przetworzenia.

§ 43. Środki transportu używane do przewozu nawozów naturalnych w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu czyści się i odkaża po załadunku i przed opuszczeniem gospodarstwa, pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii.

§ 44. Umieszczanie na rynku produktów niewymienionych w § 37—42, pochodzących od zwierząt z gatunków wrażliwych, odbywa się w sposób określony w § 26 i 29—31.

§ 45. Środki zastosowane na obszarze zagrożonym utrzymuje się do czasu:

- 1) upływu co najmniej 30 dni od dnia zabicia i usunięcia zwierząt z gatunków wrażliwych w ognisku pryszczycy oraz od dnia zakończenia wstępnego czyszczenia i odkażania gospodarstwa;
- 2) przeprowadzenia badania zwierząt z gatunków wrażliwych we wszystkich gospodarstwach znajdujących się na obszarze zagrożonym i uzyskania wyniku ujemnego; badania te przeprowadza się w sposób określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

Rozdział 6

Szczepienia

§ 46. 1. Niedopuszczalne jest prowadzenie szczepień przeciwko pryszczycy, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Dopuszcza się prowadzenie szczepień interwencyjnych, jeżeli:

- 1) zostały stwierdzone ogniska pryszczycy stwarzające zagrożenie dalszego jej szerzenia się lub
- 2) zostały stwierdzone ogniska pryszczycy na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, które ze względu na położenie geograficzne lub warunki meteorologiczne stwarzają zagrożenie przeniesienia pryszczycy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 3) istnieje zagrożenie wystąpienia pryszczycy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ze względu na epidemiologicznie istotne kontakty z gospodarstwami, w których przebywają zwierzęta z gatunków wrażliwych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, w których stwierdzono ogniska pryszczycy, lub
- 4) zostały stwierdzone ogniska pryszczycy w państwie trzecim, które ze względu na położenie geograficzne lub warunki meteorologiczne stwarzają zagrożenie przeniesienia pryszczycy.

3. Komisja Europejska wydaje decyzję o nakazie przeprowadzenia szczepień, na wniosek Głównego Lekarza Weterynarii, który bierze pod uwagę kryteria, określone w załączniku nr 10 do rozporządzenia.

§ 47. 1. Główny Lekarz Weterynarii we wniosku, o którym mowa w § 46 ust. 3, określi warunki przeprowadzenia szczepień interwencyjnych, a w szczególności:

- 1) obszar, na którym i gospodarstwa, w których mają zostać przeprowadzone szczepienia;
- 2) gatunek i wiek zwierząt, które mają zostać poddane szczepieniu;
- 3) czas trwania akcji szczepień;
- 4) zakazy dotyczące przemieszczania się zaszczepionych i niezaszczepionych zwierząt z gatunków wrażliwych oraz produktów od nich pozyskanych;
- 5) sposób trwałego znakowania oraz rejestracji zaszczepionych zwierząt określony w planie gotowości.

2. Szczepienia interwencyjne przeprowadza się w sposób określony w § 48.

3. Główny Lekarz Weterynarii przekazuje do publicznej wiadomości informacje dotyczące możliwości spożywania przez ludzi mięsa, mleka oraz ich produktów, pozyskanych od zaszczepionych zwierząt, w sposób określony w planie gotowości.

§ 48. 1. Szczepienia ochronne przeprowadza się w celu ochrony przed wirusem pryszczycy rozprzestrzeniającym się drogą powietrzną lub za pośrednictwem ludzi, zwierząt lub rzeczy:

- 1) w strefie objętej ograniczeniami, wyznaczonej zgodnie z art. 47 ustawy;
- 2) zgodnie z zasadami bezpieczeństwa biologicznego, określonymi w planie gotowości.

2. Jeżeli szczepienia ochronne prowadzi się na obszarze zapowietrzonym lub zagrożonym, lub na ich części, stosuje się:

- 1) środki przewidziane dla obszaru zapowietrzonego i zagrożonego do czasu ich zniesienia, w sposób określony w § 34 i 45, a następnie
- 2) środki stosowane w strefie szczepień, zgodnie z postanowieniami § 50.

3. Na obszarze sięgającym co najmniej 10 km poza strefę szczepień:

- 1) nie prowadzi się szczepień;
- 2) prowadzi się kontrole weterynaryjne, w szczególności w gospodarstwach, w których przebywają zwierzęta z gatunków wrażliwych; częstotliwość tych kontroli jest uzależniona od stopnia zagrożenia epizootycznego;
- 3) powiatowy lekarz weterynarii sprawuje nadzór nad przemieszczaniem się zwierząt z gatunków wrażliwych.

4. Środki stosowane na obszarze, o którym mowa w ust. 3, stosuje się do czasu uznania terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub regionu położonego na tym terytorium za urzędowo wolne od pryszczycy zgodnie z § 72.

§ 49. Szczepienia wygaszające przeprowadza się:

- 1) na obszarze zapowietrzonym;
- 2) w wyznaczonych gospodarstwach, w których stwierdzono ognisko pryszczycy;
- 3) po powiadomieniu, przez Głównego Lekarza Weterynarii, Komisji Europejskiej o podjęciu decyzji o przeprowadzeniu szczepień wygaszających.

Rozdział 7

Czynności podejmowane w strefie szczepień

§ 50. W strefie szczepień:

- 1) podczas przeprowadzania szczepień i w okresie 30 dni od dnia zakończenia szczepień interwencyjnych stosuje się środki, o których mowa w § 51—61;
- 2) po upływie 30 dni od dnia zakończenia szczepień interwencyjnych do dnia zakończenia badań przeglądowych, o których mowa w § 65, stosuje się środki, o których mowa w § 58—67;
- 3) od dnia zakończenia badań przeglądowych do dnia uznania terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

lub regionu położonego na tym terytorium za urzędowo wolne od pryszczycy stosuje się środki, o których mowa w § 58—61 oraz w § 68 i 69.

§ 51. 1. Niedopuszczalne jest przemieszczanie zwierząt z gatunków wrażliwych pomiędzy gospodarstwami w strefie szczepień i poza nią, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Dopuszcza się przemieszczanie zwierząt z gatunków wrażliwych:

- 1) za zgodą powiatowego lekarza weterynarii, bezpośrednio do najbliższej wyznaczonej rzeźni znajdującej się w strefie szczepień, a jeżeli w strefie szczepień nie ma rzeźni, do rzeźni znajdującej się poza tym obszarem w celu przeprowadzenia niezwłocznego uboju; środki transportu czyszczy się i odkaża po każdym transporcie;
- 2) jeżeli dochodzenie epizootyczne i badanie kliniczne zwierząt z gatunków wrażliwych wykluczyły wystąpienie pryszczycy na terenie gospodarstwa, z którego przemieszcza się zwierzęta.

§ 52. Świeże mięso pozyskane od szczepionych zwierząt poddanych ubojowi:

- 1) znakuje się znakiem weterynaryjnym, określonym w przepisach w sprawie produkcji oraz umieszczania na rynku niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego;
- 2) przechowuje się i transportuje oddzielnie od mięsa nieopatrzonego znakiem, o którym mowa w pkt 1, a następnie transportuje w szczelnych pojemnikach do wskazanego przez właściwego powiatowego lekarza weterynarii zakładu, w celu przetworzenia, w sposób określony w przepisach w sprawie produkcji oraz umieszczania na rynku niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego.

§ 53. Dopuszcza się umieszczanie na rynku mleka pozyskanego od szczepionych zwierząt i produktów wyprodukowanych z tego mleka w wyznaczonych zakładach, pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii, znajdujących się w strefie szczepień lub gdy nie ma zakładu w strefie szczepień, w zakładach wyznaczonych przez powiatowego lekarza weterynarii poza tą strefą.

§ 54. 1. W zakładach, o których mowa w § 53, podaje się obróbce mleko, które zostało pozyskane od:

- 1) szczepionych zwierząt i poddane, w zależności od jego przeznaczenia, obróbce, w sposób określony w załączniku nr 6 do rozporządzenia;
- 2) zwierząt spoza strefy szczepień.

2. Mleko produkowane w zakładzie znajdującym się w strefie szczepień podczas całego procesu produkcji powinno być wyraźnie oznakowane oraz transportowane i składowane oddzielnie od mleka surowego i produktów z mleka surowego, które nie są przeznaczone do wysyłki poza strefę szczepień.

§ 55. 1. Transport mleka surowego z gospodarstw położonych poza strefą szczepień do zakładów położonych w strefie szczepień odbywa się oczyszczonymi i odkażonymi przed transportem pojazdami, które nie miały następnie kontaktu z gospodarstwami znajdującymi się w strefie szczepień, w których przebywają zwierzęta z gatunków wrażliwych.

2. Dopuszcza się transport mleka surowego z gospodarstw znajdujących się w strefie szczepień do zakładów znajdujących się poza strefą szczepień oraz obróbkę takiego mleka, jeżeli:

- 1) na obróbkę zezwolił właściwy powiatowy lekarz weterynarii, biorąc pod uwagę warunki transportu i trasę przewozu mleka;
- 2) transport odbywa się pojazdami, które uprzednio zostały oczyszczone i odkażone pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii, skonstruowanymi i utrzymywanymi w stanie uniemożliwiającym wyciek mleka podczas transportu i które są wyposażone w urządzenia zapobiegające tworzeniu aerozolu mleka podczas napełniania i opróżniania;
- 3) przed opuszczeniem gospodarstwa, w którym pozyskano mleko od zwierząt z gatunków wrażliwych, przewody zlewowe dla mleka, koła, korpusy przekładni, dolne części pojazdu oraz wszelkie miejsca po wycieku mleka są czyszczone i odkażone, a po ostatnim odkażeniu oraz przed opuszczeniem strefy szczepień pojazd nie może mieć kontaktu z gospodarstwami w strefie szczepień, w których przebywają zwierzęta z gatunków wrażliwych;
- 4) środki transportu używane w strefie szczepień znajduje się, w sposób określony w § 16 ust. 3; środki transportu mogą być przemieszczane do innego obszaru po oczyszczeniu i odkażeniu pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii.

§ 56. 1. Powiatowy lekarz weterynarii wyznacza w strefie szczepień zakłady, w których nakazuje obróbkę mleka pozyskanego od zwierząt szczepionych i produktów mlecznych wyprodukowanych z tego mleka, przeznaczonych do handlu, w sposób określony w załączniku nr 6 do rozporządzenia.

2. Listę zakładów, o których mowa w ust. 1, przekazuje się właściwym organom państw członkowskich Unii Europejskiej oraz Komisji Europejskiej, zgodnie z § 6 ust. 3.

§ 57. Próbkę mleka surowego pobrane od zwierząt z gatunków wrażliwych znajdujących się w strefie szczepień bada się w laboratorium, o którym mowa w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 58. Niedopuszczalne jest pozyskiwanie nasienia do sztucznego unasienniania od zwierząt z gatunków wrażliwych przebywających w centrach pozyskiwania nasienia położonych w strefie szczepień, z zastrzeżeniem § 59.

§ 59. Dopuszcza się pozyskiwanie nasienia od zwierząt z gatunków wrażliwych przebywających w centrach pozyskiwania nasienia położonych w stre-

fie szczepień z przeznaczeniem do produkcji nasienia mrożonego, jeżeli:

- 1) nasienie pozyskane w okresie szczepień interwencyjnych lub w okresie 30 dni od dnia zakończenia tych szczepień jest przechowywane oddzielnie przez co najmniej 30 dni albo
- 2) nasienie zostało pozyskane od:
  - a) zwierząt, które nie były szczepione i spełniły wymagania, o których mowa w § 26 ust. 3 pkt 2 i 3, lub
  - b) zwierząt, które zostały zaszczepione oraz:
    - uzyskano wynik ujemny w badaniu na obecność wirusa albo wirusowego materiału genetycznego lub w zatwierdzonym badaniu w kierunku obecności przeciwciał dla białek niestrukturalnych próbek nasienia pozyskanych od wszystkich zwierząt z gatunków wrażliwych przebywających w tym czasie w centrach pozyskiwania nasienia, przeprowadzonym na koniec okresu kwarantanny, i
    - nasienie spełnia wymagania określone w przepisach dotyczących wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do nasienia bydła.

§ 60. Niedopuszczalne jest pozyskiwanie komórek jajowych i zarodków od zwierząt znajdujących się w strefie szczepień.

§ 61. Umieszczanie na rynku produktów pochodzenia zwierzęcego innych niż te, o których mowa w § 59 i 60, dopuszczalne jest na warunkach określonych w § 29—31 i 42.

§ 62. 1. Niedopuszczalne jest przemieszczanie zwierząt z gatunków wrażliwych pomiędzy gospodarstwami w strefie szczepień i poza nią, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Dopuszcza się przemieszczanie zwierząt z gatunków wrażliwych za zgodą powiatowego lekarza weterynarii, bezpośrednio do najbliższej wyznaczonej rzeźni znajdującej się w strefie szczepień, a jeżeli w strefie szczepień nie ma rzeźni, do rzeźni znajdującej się poza tą strefą w celu przeprowadzenia niezwłocznego uboju, jeżeli:

- 1) podczas transportu oraz w rzeźni zwierzęta te nie mają kontaktu z innymi zwierzętami z gatunków wrażliwych;
- 2) posiadają świadectwo zdrowia potwierdzające, że wszystkie zwierzęta z gatunków wrażliwych w gospodarstwie zostały poddane badaniu, o którym mowa w załączniku nr 1 do rozporządzenia;
- 3) środki transportu, którymi przewozi się zwierzęta, zostały oczyszczone i odkażone po dostawie, co odnotowuje się w dokumentacji prowadzonej przez podmiot zajmujący się zarobkowym przewozem zwierząt lub przewozem zwierząt wykonywanym w związku z prowadzeniem innej działalności gospodarczej;

4) zwierzęta zostały poddane badaniu klinicznemu w rzeźni na 24 godziny przed ubojem.

§ 63. 1. Świeże mięso, z wyjątkiem ubocznych surowców rzeźnych, pozyskane z zaszczepionych przeżuwaczy może być umieszczane na rynku w strefie szczepień i poza nią, jeżeli:

- 1) zakład, w którym pozyskuje się świeże mięso:
  - a) jest pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii,
  - b) produkuje tylko świeże mięso, z wyłączeniem ubocznych surowców rzeźnych, poddane obróbce, o której mowa w pkt 1 i 2 lit. c oraz d załącznika nr 9 do rozporządzenia, lub świeże mięso pozyskane ze zwierząt przebywających w strefie szczepień i poddanych ubojowi poza nią;
- 2) zostało zaopatrzone, w zależności od gatunku przeżuwaczy, z których pozyskano mięso, w znak weterynaryjny określony w przepisach w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji świeżego mięsa z bydła, świń, owiec, kóz i domowych zwierząt jednokopytnych, umieszczanego na rynku oraz w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji i dla produktów z mięsa zwierząt łownych umieszczanych na rynku;
- 3) mięso mielone oraz surowe wyroby mięsne zostały zaopatrzone w znak weterynaryjny określony w przepisach w sprawie wymagań weterynaryjnych dla mięsa mielonego i surowych wyrobów mięsnych;
- 4) podczas procesu produkcji, w tym podczas transportu, świeże mięso zostało oznakowane i jest przewożone oraz przechowywane oddzielnie od mięsa pozyskanego ze zwierząt o innym statusie zdrowotnym.

2. Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku świeżego mięsa, mięsa mielonego i surowych wyrobów mięsnych przeznaczonych do handlu wystawia świadectwo zdrowia potwierdzające spełnienie warunków, o których mowa w ust. 1.

3. Listę zakładów znajdujących się w strefie szczepień spełniających wymagania, o których mowa w ust. 1, przekazuje się właściwym organom państw członkowskich Unii Europejskiej oraz Komisji Europejskiej, zgodnie z § 6 ust. 3.

4. Świeże mięso pozyskane z zaszczepionych świń poddanych ubojowi:

- 1) zaopatruje się w znak weterynaryjny określony w przepisach w sprawie produkcji oraz umieszczenia na rynku niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego;
- 2) przechowuje się i transportuje oddzielnie od mięsa, które nie jest zaopatrzone w znak, o którym mowa w pkt 1, a następnie transportuje się w szczelnych pojemnikach do zakładu wyznaczonego przez właściwego powiatowego lekarza weterynarii i poddaje się przetworzeniu, w sposób

określony w przepisach w sprawie produkcji oraz umieszczania na rynku niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego.

§ 64. Dopuszcza się umieszczanie na rynku mleka pozyskanego od zwierząt szczepionych i produktów mlecznych otrzymanych z tego mleka, poddanych, w zależności od ich przeznaczenia, obróbce, w sposób określony w załączniku nr 6 do rozporządzenia.

§ 65. 1. Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza badania przeglądowe w gospodarstwach znajdujących się w strefie szczepień w celu wykluczenia pryszczycy.

2. Badania przeglądowe obejmują badania kliniczne zwierząt z gatunków wrażliwych w gospodarstwach i badania laboratoryjne przeprowadzone w laboratorium, określonym w załączniku nr 2 do rozporządzenia, przy użyciu testów, określonych w załączniku XIII do dyrektywy 2003/85/WE z dnia 29 września 2003 r. w sprawie wspólnotowych środków zwalczania pryszczycy uchylającej dyrektywę 85/511/EWG i decyzje 89/531/EWG i 91/665/EWG oraz zmieniającej dyrektywę 92/46/EWG (Dz. Urz. UE L 306 z 22.11. 2003; Polskie wydanie specjalne rozdz. 3, t. 41, str. 5), przy czym:

- 1) próbki do badania laboratoryjnego w kierunku wykrycia przeciwciał dla białek niestrukturalnych wirusa pryszczycy pobiera się zgodnie z częścią B.II.2 załącznika nr 1 do rozporządzenia;
- 2) próbki do badania laboratoryjnego w kierunku wykrycia przeciwciał dla białek niestrukturalnych wirusa pryszczycy pobiera się od wszystkich zaszczepionych zwierząt z gatunków wrażliwych i ich niezaszczepionego potomstwa we wszystkich stadach znajdujących się w strefie szczepień.

§ 66. 1. W przypadku stwierdzenia pryszczycy u zwierząt z gatunków wrażliwych, na podstawie badań, o których mowa w § 65 ust. 2, w gospodarstwach stosuje się środki, o których mowa w § 8.

2. W gospodarstwie, w którym przebywa co najmniej jedno zwierzę z gatunku wrażliwego, u którego stwierdzono podejrzenie zakażenia wirusem pryszczycy, ale w którym przeprowadzone badanie wszystkich zwierząt z gatunków wrażliwych wykluczyło występowanie wirusa pryszczycy, stosuje się co najmniej jeden ze środków:

- 1) zwierzęta z gatunków wrażliwych w gospodarstwie:
  - a) ubija się, a ich mięso przetwarza albo
  - b) dzieli się na:
    - zwierzęta, które uzyskały dodatni wynik badania laboratoryjnego i które zostają ubite, a ich mięso poddane przetworzeniu oraz
    - zwierzęta podlegające ubojowi na warunkach określonych przez powiatowego lekarza weterynarii;

2) gospodarstwo czyści się i odkaża;

3) ponownie umieszcza się zwierzęta z gatunków wrażliwych w gospodarstwie w sposób określony w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

3. Świeże mięso pozyskane od zwierząt, o których mowa w ust. 2 pkt 1 lit. b, podlega środkom, o których mowa w § 63 ust. 1.

4. Mleko i produkty mleczne pozyskane od zwierząt, o których mowa w ust. 2 pkt 1 lit. b, podlegają obróbce, w sposób określony w załączniku nr 6 do rozporządzenia i zgodnie z § 53—56.

§ 67. W gospodarstwach, w których powiatowy lekarz weterynarii wykluczył istnienie zakażenia wirusem pryszczycy, stosuje się środki, o których mowa w § 68.

§ 68. 1. Dopuszcza się przemieszczanie zwierząt z gatunków wrażliwych pomiędzy gospodarstwami w strefie szczepień za zgodą powiatowego lekarza weterynarii.

2. Niedopuszczalne jest wyprowadzanie zwierząt z gatunków wrażliwych poza strefę szczepień, z wyjątkiem transportu zwierząt z gatunków wrażliwych bezpośrednio do rzeźni, przy spełnieniu warunków, o których mowa w § 62 ust. 2.

3. Powiatowy lekarz weterynarii może zezwolić na transport niezaszczepionych zwierząt z gatunków wrażliwych z gospodarstwa, jeżeli:

- 1) zwierzęta te w okresie 24 godzin przed załadunkiem zostały poddane badaniu klinicznemu i nie wykazały objawów klinicznych pryszczycy;
- 2) nie wprowadzano do gospodarstwa innych zwierząt z gatunków wrażliwych co najmniej przez 30 dni przed dniem ich załadunku;
- 3) gospodarstwo nie jest położone na obszarze zagrożonym lub zapowietrzonym;
- 4) zwierzęta z gatunków wrażliwych zostały poddane badaniu laboratoryjnemu w kierunku wykrycia przeciwciał przeciwko wirusowi pryszczycy lub badaniu serologicznemu, przeprowadzonym zgodnie z częścią B.II.1 załącznika nr 1 do rozporządzenia i uzyskano wynik ujemny;
- 5) nie będą narażone na zakażenie wirusem pryszczycy podczas transportu do gospodarstwa przeznaczenia.

4. Niedopuszczalne jest wyprowadzanie z gospodarstwa niezaszczepionego potomstwa zaszczepionych matek, chyba że zostanie ono przewiezione do:

- 1) gospodarstwa znajdującego się w strefie szczepień o tym samym statusie zdrowotnym;
- 2) rzeźni w celu natychmiastowego uboju;
- 3) gospodarstwa wskazanego przez powiatowego lekarza weterynarii, z którego potomstwo ma zostać wysłane do rzeźni;

4) innego gospodarstwa, po uzyskaniu ujemnych wyników badań serologicznych w kierunku wykrycia przeciwciał przeciwko wirusowi pryszczycy.

5. Świeże mięso pozyskane z niezaszczepionych zwierząt z gatunków wrażliwych może być umieszczane na rynku, jeżeli:

1) w strefie szczepień zastosowano środki przewidziane w § 66 ust. 2 lub zwierzęta są transportowane do rzeźni przy spełnieniu warunków określonych w § 62 ust. 2 pkt 4 oraz

2) zakład, w którym pozyskuje się świeże mięso:

- a) działa pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii,
- b) produkuje tylko świeże mięso pozyskane ze zwierząt, o których mowa w pkt 1, lub ze zwierząt przebywających lub poddanych ubojowi poza strefą szczepień, lub świeżego mięsa, pozyskanego od zwierząt, o których mowa w ust. 7;

3) zaopatrzone zostało, w zależności od gatunku zwierzęcia parzystokopytnego, z którego pozyskano mięso, w znak weterynaryjny określony w przepisach w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji świeżego mięsa z bydła, świń, owiec, kóz i domowych zwierząt jednokopytnych, umieszczanego na rynku oraz w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji i dla produktów z mięsa zwierząt łownych umieszczanych na rynku;

4) mięso mielone oraz surowe wyroby mięsne zaopatrzone zostały w znak weterynaryjny określony w przepisach w sprawie wymagań weterynaryjnych dla mięsa mielonego i surowych wyrobów mięsnych;

5) podczas procesu produkcji, w tym podczas transportu, świeże mięso zostało oznakowane i jest przewożone oraz przechowywane oddzielnie od mięsa pozyskanego ze zwierząt o innym statusie zdrowotnym.

6. Świeże mięso pozyskane z zaszczepionych zwierząt z gatunków wrażliwych lub z niezaszczepionego potomstwa zaszczepionych matek, które uzyskało dodatni wynik badania serologicznego, poddanych ubojowi:

1) zaopatruje się w znak weterynaryjny określony w przepisach w sprawie produkcji oraz umieszczania na rynku niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego;

2) przechowuje się i transportuje oddzielnie od mięsa, które nie jest zaopatrzone w znak określony w pkt 1, a następnie transportuje się w szczelnych pojemnikach do zakładu wyznaczonego przez właściwego powiatowego lekarza weterynarii i poddaje się je obróbce w sposób określony w przepisach w sprawie produkcji oraz umieszczania na rynku niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego.

7. Świeże mięso, w tym uboczne surowce rzeźne poddane obróbce wstępnej, pozyskane z zaszczepio-

nych dużych i małych przeżuwaczy lub ich niezaszczepionego potomstwa, które uzyskało dodatni wynik badania serologicznego, znajdujących się w strefie szczepień i poza nią, umieszcza się na rynku, jeżeli:

1) zakład:

- a) jest pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii,
  - b) przetwarza jedynie świeże mięso pozbawione ubocznych surowców rzeźnych, poddane obróbce, o której mowa w załączniku nr 9 do rozporządzenia, lub świeże mięso, o którym mowa w ust. 6, lub pozyskane od zwierząt przebywających lub poddanych ubojowi poza strefą szczepień;
- 2) świeże mięso zostało zaopatrzone odpowiednio, w zależności od gatunku zwierzęcia parzystokopytnego, z którego pozyskano mięso, w znak weterynaryjny określony w przepisach w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji świeżego mięsa z bydła, świń, owiec, kóz i domowych zwierząt jednokopytnych, umieszczanego na rynku oraz w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji i dla produktów z mięsa zwierząt łownych umieszczanych na rynku;
- 3) mięso mielone oraz surowe wyroby mięsne zostały zaopatrzone w znak weterynaryjny określony w przepisach w sprawie wymagań weterynaryjnych dla mięsa mielonego i surowych wyrobów mięsnych;
- 4) podczas całego procesu produkcji, w tym transportu, świeże mięso jest łatwe do identyfikacji i przewożone oraz przechowywane oddzielnie od mięsa pozyskanego ze zwierząt o innym statusie zdrowotnym.

8. Świeże mięso pozyskane z zaszczepionych świń i ich niezaszczepionego potomstwa, które uzyskało dodatni wynik badania serologicznego, pozyskane w okresie od dnia rozpoczęcia badania przeglądowego do dnia ich zakończenia w całej strefie szczepień i przed upływem co najmniej 3 miesięcy od stwierdzenia ostatniego ogniska pryszczycy w tej strefie, umieszcza się na rynku krajowym w strefie szczepień i poza nią, jeżeli:

1) zakład:

- a) jest pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii,
  - b) przetwarza wyłącznie świeże mięso pozyskane ze zwierząt pochodzących z gospodarstw, w których wykluczono występowanie pryszczycy, lub świeże mięso pozyskane ze zwierząt przebywających i poddanych ubojowi poza strefą szczepień;
- 2) świeże mięso zostało zaopatrzone w znak weterynaryjny określony w przepisach w sprawie produkcji oraz umieszczania na rynku niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego;
- 3) podczas całego procesu produkcji, w tym podczas transportu, świeże mięso jest łatwe do identyfikacji,

przewożone oraz przechowywane oddzielnie od mięsa pozyskanego ze zwierząt o innym statusie zdrowotnym.

§ 69. Dopuszcza się umieszczanie na rynku mleka i przetworów mlecznych pozyskanych z zaszczepionych zwierząt, jeżeli zostaną poddane obróbce, o której mowa w załączniku nr 6 do rozporządzenia.

§ 70. W przypadku podejrzenia lub stwierdzenia pryszczycy w cyrku stosuje się środki określone w przepisach rozporządzenia dotyczących gospodarstwa.

Rozdział 8

Zwalczanie pryszczycy u innych zwierząt z gatunków wrażliwych

§ 71. 1. Powiatowy lekarz weterynarii po otrzymaniu zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia pryszczycy u dzikich zwierząt z gatunków wrażliwych podejmuje natychmiastowe działania w celu potwierdzenia albo wykluczenia pryszczycy poprzez:

- 1) badanie zastrzelonych lub znalezionych martwych dzikich zwierząt z gatunków wrażliwych, w tym pobiera i wysyła próbki do badań laboratoryjnych;
- 2) informowanie o podejrzeniu wystąpienia pryszczycy właścicieli lub posiadaczy zwierząt oraz myśliwych.

2. W przypadku stwierdzenia pryszczycy u dzikich zwierząt natychmiast stosuje się środki określone w załączniku nr 11 do rozporządzenia, zgodnie z planem gotowości.

Rozdział 9

Uznanie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub regionu położonego na tym terytorium za urzędowo wolne od pryszczycy

§ 72. Jeżeli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub regionie położonym na tym terytorium nie przeprowadzono szczepień interwencyjnych, uznaje się je za urzędowo wolne od pryszczycy, jeżeli:

- 1) zostały wygaszone wszystkie ogniska pryszczycy oraz
- 2) zostały spełnione wszystkie zalecenia z rozdziału dotyczącego pryszczycy z Kodeksu Zdrowia Zwierząt Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt lub
- 3) upłynęły co najmniej trzy miesiące od dnia stwierdzenia ostatniego przypadku pryszczycy oraz wykluczono, na podstawie badań klinicznych i laboratoryjnych przeprowadzonych w sposób określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia, możliwość wystąpienia pryszczycy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub regionie położonym na tym terytorium.

§ 73. Jeżeli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub regionie położonym na tym terytorium przepro-

wadzono szczepienia interwencyjne, uznaje się je za urzędowo wolne od pryszczycy, jeżeli:

- 1) zostały wygaszone wszystkie ogniska pryszczycy oraz
- 2) zostały spełnione wszystkie zalecenia z rozdziału dotyczącego pryszczycy z Kodeksu Zdrowia Zwierząt Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt lub
- 3) upłynęły co najmniej trzy miesiące od uboju ostatniego zaszczepionego zwierzęcia i przeprowadzono badania serologiczne, lub

4) upłynęło co najmniej sześć miesięcy od dnia stwierdzenia ostatniego ogniska pryszczycy lub od zakończenia szczepień interwencyjnych, a badania serologiczne dały wynik ujemny.

§ 74. Traci moc rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu zwalczania pryszczycy (Dz. U. Nr 180, poz. 1864).

§ 75. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *K. Jurgiel*

Załączniki do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lutego 2006 r. (poz. 205)

Załącznik nr 1

BADANIE PRZEGLĄDOWE

A. Badanie kliniczne

1. Powiatowy lekarz weterynarii w celu stwierdzenia lub wykluczenia pryszczycy przeprowadza badanie kliniczne zwierząt z gatunków wrażliwych, znajdujących się w gospodarstwie, w szczególności zwierząt, które:

- 1) pochodziły z gospodarstw, w których wystąpiła pryszczycy;
- 2) stykały się z ludźmi lub rzeczami mającymi kontakt z ogniskiem pryszczycy.

2. Przy badaniu klinicznym uwzględnia się drogi przenoszenia się wirusa pryszczycy, w szczególności długość okresu inkubacji, o którym mowa w § 14 ust. 2 rozporządzenia, i sposób utrzymywania zwierząt z gatunków wrażliwych w gospodarstwie.

3. Powiatowy lekarz weterynarii analizuje informacje, które uzyskał w gospodarstwie, ze szczególnym uwzględnieniem danych dotyczących zachorowalności, śmiertelności i poronień, wyników obserwacji klinicznych, zmian w wydajności i apetycie zwierząt, zakupu lub sprzedaży zwierząt, kontaktu z osobami, które mogły być skażone, i innych ważnych dla wywiadu epizootycznego informacji.

B. Pobieranie próbek do badania laboratoryjnego

B. I. Część ogólna

1. Powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań serologicznych:

1) zgodnie z zaleceniami Głównego Lekarza Weterynarii wydanymi po zasięgnięciu opinii Rady Sanitarno-Epizootycznej;

2) w celu stwierdzenia lub wykluczenia występowania pryszczycy w gospodarstwie.

2. Jeżeli pobiera się próbki w ramach badań przeglądowych prowadzonych po stwierdzeniu ogniska pryszczycy, ich pobieranie rozpoczyna się po upływie co najmniej 21 dni od dnia usunięcia zwierząt z gatunków wrażliwych z ogniska pryszczycy i przeprowadzeniu wstępnego czyszczenia i odkażania, o ile nie postanowiono inaczej.

3. Probki od zwierząt z gatunków wrażliwych pobiera się, jeżeli w ognisku pryszczycy przebywają owce i kozy lub inne zwierzęta z gatunków wrażliwych, u których w przebiegu choroby objawy kliniczne pryszczycy są słabo lub w ogóle niezauważalne.

4. Liczbę próbek pobranych na obszarze zapowietrzonym i zagrożonym zwiększa się, uwzględniając czułość wykorzystywanych testów.

B.II. Część szczegółowa

1. Pobieranie próbek w gospodarstwach

Jeżeli powiatowy lekarz weterynarii podejrzewa, że w gospodarstwie występuje pryszczycy, ale brak jest objawów klinicznych pryszczycy u zwierząt z gatunków wrażliwych, pobiera się próbki do badań laboratoryjnych od owiec i kóz, a na zalecenie Głównego Lekarza Weterynarii wydane po zasięgnięciu opinii Rady Sanitarno-Epizootycznej od innych zwierząt z ga-

tunków wrażliwych, w ilości pozwalającej na wykrycie pryszczycy, z co najmniej 95 % poziomem pewności, przy prewalencji w stadzie wynoszącej 5 %.

2. Pobieranie próbek na obszarze zapowietrzonym

1. W celu zniesienia środków stosowanych na obszarze zapowietrzonym powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki w ilości pozwalającej na wykrycie pryszczycy, z co najmniej 95 % poziomem pewności, przy prewalencji w stadzie wynoszącej 5 %.

2. Powiatowy lekarz weterynarii, mając na względzie sytuację epidemiologiczną, pobiera próbki po upływie co najmniej 14 dni od dnia usunięcia zwierząt z gatunków wrażliwych z ostatniego ogniska pryszczycy i przeprowadzeniu wstępnego czyszczenia i odkażania, jeżeli pobiera próbki w ilości pozwalającej na wykrycie pryszczycy, z co najmniej 95 % poziomem pewności, przy prewalencji w stadzie wynoszącej 2 %.

3. Pobieranie próbek na obszarze zagrożonym

1. W celu zniesienia środków stosowanych na obszarze zagrożonym powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki metodą wieloetapową z gospodarstw, w których może wystąpić pryszczycza, przy której nie występują objawy kliniczne pryszczycy, w szczególności z gospodarstw, w których utrzymywane są kozy i owce.

2. Próbkę do badań pobiera się od zwierząt z gatunków wrażliwych z gospodarstw wszystkich powiatów

na obszarze zagrożonym, w których owce i kozy nie były w bliskim lub bezpośrednim kontakcie z bydłem przez okres co najmniej 30 dni przed dniem pobrania próbek.

3. Powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki:

1) w takiej liczbie gospodarstw, aby możliwe było wykrycie z co najmniej 95 % poziomem pewności przynajmniej jednego ogniska pryszczycy przy prewalencji wynoszącej 2 % na danym obszarze;

2) od takiej liczby owiec i kóz z gospodarstwa, aby możliwe było wykrycie, z co najmniej 95 % poziomem pewności, zakażenia u zwierząt przy założeniu, że prewalencja w stadzie wynosi 5 %, a w przypadku gdy w gospodarstwie jest mniej niż 15 owiec i kóz — od wszystkich owiec i kóz znajdujących się w gospodarstwie.

4. Pobieranie próbek w celu monitoringu

W celu monitoringu obszarów znajdujących się poza obszarem zapowietrzonym i zagrożonym, w szczególności w celu wykluczenia zakażenia w populacji owiec i kóz, niepozostającej w bliskim lub bezpośrednim kontakcie z niezaszczepionym bydłem lub świniami, stosuje się procedurę pobierania próbek zalecaną dla celów monitoringu przez Światową Organizację Zdrowia Zwierząt (OIE) lub procedurę pobierania próbek na obszarze zagrożonym, o której mowa w części B.II.3, z tym że szacowaną prewalencję w stadzie ustala się na 1 %.

Załącznik nr 2

LABORATORIUM PROWADZĄCE BADANIA W KIERUNKU PRYSZCZYCY

Laboratorium prowadzącym badania w kierunku pryszczycy jest:

Państwowy Instytut Weterynaryjny — Państwowy Instytut Badawczy
Zakład Pryszczycy
98-220 Zduńska Wola
ul. Wodna 7

Załącznik nr 3

STWIERDZANIE PRYSZCZYCY W GOSPODARSTWIE

Powiatowy lekarz weterynarii wyznacza gospodarstwo jako ognisko pryszczycy, jeżeli stwierdził co najmniej jeden z następujących przypadków:

1) wirus pryszczycy został wyizolowany od zwierzęcia, z jego otoczenia lub z produktu pochodzenia zwierzęcego;

- 2) u zwierzęcia z gatunku wrażliwego zaobserwowano objawy kliniczne występujące przy pryszczycy oraz wykryty został antygen lub kwas rybonukleinowy (RNA) jednego lub więcej serotypów wirusa pryszczycy, w próbkach pobranych od tego zwierzęcia lub zwierząt z tego samego stada;
  - 3) u zwierzęcia z gatunku wrażliwego zaobserwowano objawy kliniczne charakterystyczne dla pryszczycy i co najmniej jedno zwierzę z tego stada uzyskało wynik dodatni w badaniu na obecność przeciwciał strukturalnych lub niestrukturalnych białek wirusa pryszczycy, a wcześniejsze szczepienia, przeciwciała matczyne lub reakcje nieswoiste zostały wykluczone jako możliwa przyczyna wyniku dodatniego;
  - 4) w próbkach pobranych od zwierząt z gatunku wrażliwego wykryto i zidentyfikowano antygen wirusa lub RNA wirusa jednego lub więcej serotypów wirusa pryszczycy i zwierzęta uzyskały wynik dodatni w badaniu na obecność przeciwciał strukturalnych lub niestrukturalnych wirusa pryszczycy, a wcześniejsze szczepienia, przeciwciała matczyne lub reakcje nieswoiste zostały wykluczone jako możliwa przyczyna wyniku dodatniego;
  - 5) został ustalony związek epizootyczny ze stwierdzonym ogniskiem pryszczycy oraz występuje co najmniej jeden z warunków:
    - a) co najmniej jedno zwierzę z gatunku wrażliwego znajdujące się w gospodarstwie uzyskało wynik dodatni w badaniu na obecność przeciwciał strukturalnych lub niestrukturalnych wirusa pryszczycy, a wcześniejsze szczepienia, przeciwciała matczyne lub reakcje nieswoiste zostały wykluczone jako możliwa przyczyna wyniku dodatniego,
    - b) w próbkach pobranych od co najmniej jednego zwierzęcia z gatunku wrażliwego wykryto i zidentyfikowano antygen lub RNA wirusa pryszczycy specyficzny dla jednego lub większej liczby serotypów wirusa pryszczycy,
    - c) u co najmniej jednego zwierzęcia z gatunku wrażliwego wykryto serologiczne dowody aktywnego zakażenia wirusem pryszczycy poprzez stwierdzenie serokonwersji białek strukturalnych lub niestrukturalnych wirusa pryszczycy, a wcześniejsze szczepienie, przeciwciała matczyne lub reakcje nieswoiste zostały wykluczone jako możliwa przyczyna wyniku dodatniego.
- Jeżeli poprzedni status — ujemny serologicznie — nie może być przyjęty, to serokonwersję wykonuje się na dwóch próbkach pobranych od tego samego zwierzęcia co najmniej dwukrotnie w odstępie co najmniej 5 dni w przypadku białek strukturalnych, a w przypadku białek niestrukturalnych, w odstępie co najmniej 21 dni,
- d) u zwierzęcia z gatunku wrażliwego zaobserwowano objawy kliniczne charakterystyczne dla pryszczycy.

Załącznik nr 4

WARUNKI I SPOSÓB PRZEPROWADZANIA OCZYSZCZANIA I ODKAŻANIA

1. Powiatowy lekarz weterynarii nadzoruje czyszczenie i odkażanie, w tym:
  - 1) określa produkty biobójcze, które będą użyte w celu zniszczenia wirusa pryszczycy, ich stężenia oraz procedury odkażania, uwzględniając:
    - a) skuteczność ich działania, ze zwróceniem uwagi na długość okresu przechowywania produktów biobójczych oraz możliwość osłabienia ich skuteczności przez zastosowanie innych środków do oczyszczania,
    - b) charakterystykę pomieszczeń, pojazdów lub przedmiotów, które mają być poddane odkażaniu;
  - 2) określa parametry techniczne dla stosowania środków czyszczących i dezynfekujących, w szczególności ciśnienie, minimalną temperaturę i czas oddziaływania, mając na względzie zalecenia producenta;
  - 3) określa sposób usunięcia wody używanej do czyszczenia, mając na względzie uniemożliwienie rozprzestrzeniania się wirusa pryszczycy;
  - 4) prowadzi dokumentację dotyczącą przeprowadzonych czynności związanych z czyszczeniem i odkażaniem.
2. Czyszczenie i odkażanie obejmuje w szczególności:
  - 1) spryskanie produktami biobójczymi wszystkich miejsc, w których były utrzymywane zwierzęta z gatunków wrażliwych, oraz nasączenie produktami biobójczymi legowisk, ściółki oraz nawozów naturalnych w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu;
  - 2) obróbkę ściółki oraz nawozów naturalnych w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu;
  - 3) demontaż lub usunięcie sprzętu i wyposażenia z pomieszczeń, w których były utrzymywane zwierzęta z gatunków wrażliwych;

- 4) szorowanie powierzchni, które następnie odkaża się;
- 5) usunięcie tłuszczu i brudu ze wszystkich odkażanych powierzchni przy użyciu środków odtłuszczających oraz zmycie ich wodą;
- 6) zmywanie odkażanych powierzchni przy użyciu pod ciśnieniem produktów biobójczych oraz pozostawienie tych środków na odkażanych powierzchniach przez okres zalecany przez producenta, jednak nie krócej niż 24 godziny; zmywanie przeprowadza się w sposób uniemożliwiający skażenie wcześniej zmywanych powierzchni;
- 7) zmywanie odkażanych powierzchni polegające na użyciu wody pod ciśnieniem, po upływie okresu, o którym mowa w pkt 6;
- 8) zniszczenie sprzętu, o którym mowa w pkt 3, oraz innego sprzętu, który mógł zostać skażony — jeżeli jego oczyszczenie lub odkażenie jest niemożliwe.

3. Obróbka, o której mowa w ust. 2 pkt 2, polega na:

- 1) kopcowaniu przez co najmniej 42 dni w celu biotermicznego odkażenia, po uprzednim dodaniu po 100 kg granulowanego wapna niegaszonego na 1 m³ obornika i ściółki i spryskaniu środkami dezynfekującymi; przyma powinna być przykryta albo przekładana w celu poddania wszystkich warstw działaniu temperatury;
- 2) przechowywaniu przez co najmniej 42 dni od dnia ostatniego dodania skażonego materiału — w przypadku gnojowicy; powiatowy lekarz weterynarii może zezwolić na skrócenie okresu przechowywania gnojowicy, jeśli została poddana innej obróbce zapewniającej zniszczenie wirusa;
- 3) stosowaniu innych szczególnych sposobów obróbki, biorąc pod uwagę badania naukowe w tym zakresie oraz zapewnienie skutecznego zniszczenia wirusa pryszczycy.

4. Sposoby przeprowadzenia wstępnego czyszczenia i odkażania:

- 1) przed przystąpieniem do zabijania zwierząt z gatunków wrażliwych podejmuje się czynności niezbędne do wykluczenia lub ograniczenia rozprzestrzeniania się wirusa pryszczycy, w szczególności zaopatruje się osoby dokonujące czyszczenia lub odkażania w sprzęt służący do przeprowadzenia odkażania, odpowiednią ilość odzieży ochronnej oraz wyłącza wentylację w pomieszczeniach, w których zwierzęta były utrzymywane;
- 2) wstępne czyszczenie i odkażanie przeprowadza się niezwłocznie po zabiciu zwierząt z gatunków wrażliwych;
- 3) sprzęt używany przy zabijaniu zwierząt z gatunków wrażliwych czyści się i odkaża;

- 4) zwłoki zabitych zwierząt odkaża się przez spryskanie ich środkami dezynfekującymi i umieszcza się w szczelnych pojemnikach;
- 5) krew oraz części zwłok zwierzęcych pozostałe w miejscu zabicia zwierząt zbiera się i niszczy wraz z tymi zwłokami;
- 6) niezwłocznie po usunięciu zwierząt z gatunków wrażliwych z miejsc, w których były one utrzymywane, miejsca te czyści się i odkaża w sposób określony w ust. 2;
- 7) przepis pkt 6 stosuje się odpowiednio do miejsc, w których były zabijane zwierzęta.

5. Końcowe czyszczenie i odkażanie przeprowadza się w następujący sposób:

- 1) usuwa się nawóz naturalny, ściółkę oraz poddaje się je obróbce w celu zniszczenia wirusa pryszczycy, w sposób określony w ust. 3;
- 2) usuwa się tłuszcz i brud ze wszystkich odkażanych powierzchni przy użyciu środków odtłuszczających, a następnie zmywa się te środki przy użyciu wody;
- 3) zmywa się odkażane powierzchnie przy użyciu środków dezynfekujących pod ciśnieniem; środki te pozostawia się na tych powierzchniach przez okres zalecany przez producenta, przy czym nie krócej niż przez 24 godziny; zmywanie przeprowadza się w sposób uniemożliwiający skażenie wcześniej zmytych powierzchni;
- 4) po upływie siedmiu dni od dnia ukończenia czynności, o których mowa w pkt 3, czynności, o których mowa w pkt 2 i 3, wykonuje się ponownie, a następnie zmywa się odkażane powierzchnie przy użyciu wody.

6. Powiatowy lekarz weterynarii może ustalić szczególne sposoby czyszczenia i odkażania w przypadku gospodarstw, w których zwierzęta z gatunków wrażliwych są utrzymywane na otwartym terenie, biorąc pod uwagę typ gospodarstwa i warunki klimatyczne.

7. Przepisu ust. 6 nie stosuje się do obróbki, o której mowa w ust. 2 pkt 2.

8. Jeżeli z przyczyn technicznych lub związanych z bezpieczeństwem czyszczenie i odkażanie nie mogą zostać przeprowadzone, budynki lub pomieszczenia czyści się i odkaża w taki sposób, aby uniknąć rozprzestrzeniania się wirusa pryszczycy. Do takich budynków lub pomieszczeń nie można wprowadzić zwierząt z gatunków wrażliwych przez co najmniej rok od dnia zakończenia czynności związanych z czyszczeniem i odkażaniem.

Załącznik nr 5

WARUNKI PONOWNEGO UMIESZCZENIA ZWIERZĄT Z GATUNKÓW WRAŻLIWYCH W GOSPODARSTWIE

1. Ponowne umieszczenie zwierząt z gatunków wrażliwych w gospodarstwie może nastąpić po upływie 21 dni od dnia zakończenia jego ostatecznego oczyszczenia i odkażania, jeżeli:

- 1) zwierzęta nie pochodzą z obszarów objętych ograniczeniami związanymi z pryszczycą;
- 2) nie wykryto zakażenia wirusem pryszczycy na podstawie przeprowadzonych:
  - a) badań klinicznych — w przypadku bydła lub świń,
  - b) badań laboratoryjnych — w przypadku innych zwierząt z gatunków wrażliwych;
- 3) zwierzęta z gatunków wrażliwych:
  - a) urodziły się w gospodarstwie i pochodzą z gospodarstwa położonego na obszarze, na którym w promieniu co najmniej 10 km od tego gospodarstwa nie było ogniska pryszczycy przez co najmniej 30 dni, albo
  - b) przed wprowadzeniem do gospodarstwa zostały przebadane na wykrycie przeciwciał wirusa pryszczycy i uzyskano wynik ujemny.

2. Zwierzęta z gatunków wrażliwych mogą opuścić gospodarstwo, jeżeli:

- 1) przez 14 dni od dnia wprowadzenia zwierzęta poddawane były badaniu klinicznemu co trzy dni;
- 2) pomiędzy 15 a 28 dniem od dnia ponownego wprowadzenia zwierzęta te były poddawane badaniu klinicznemu raz w tygodniu;
- 3) po upływie 28 dni od dnia ponownego wprowadzenia ostatniego zwierzęcia, wszystkie zwierzęta poddane były badaniu klinicznemu.

3. Wprowadzanie zwierząt uznaje się za zakończone, gdy badania kliniczne, o których mowa w ust. 2 pkt 3, dały wyniki ujemne.

4. Powiatowy lekarz weterynarii może, na podstawie przeprowadzonej analizy ryzyka, przed ponownym wprowadzeniem zwierząt do gospodarstwa:

- 1) nakazać wprowadzenie zwierząt kontrolnych, w szczególności w gospodarstwach trudnych do czyszczenia i odkażenia oraz w gospodarstwach, w których zwierzęta są utrzymywane poza budynkami;
- 2) wprowadzić dodatkowe środki ochrony i kontroli w związku z wprowadzaniem zwierząt.

5. Powiatowy lekarz weterynarii może odstąpić od przeprowadzenia działań określonych w ust. 2 pkt 1 i 2, jeżeli zwierzęta wprowadza się po upływie 3 miesięcy od dnia stwierdzenia ostatniego ogniska pryszczycy w promieniu 10 km od danego gospodarstwa.

6. Przy ponownym umieszczaniu zwierząt z gatunków wrażliwych w gospodarstwie w strefie, w której przeprowadzono szczepienia interwencyjne, stosuje się ust. 1—3 lub środki, o których mowa w § 68 ust. 3 rozporządzenia.

7. Powiatowy lekarz weterynarii może zezwolić na umieszczanie w gospodarstwach zwierząt zaszczepionych znajdujących się poza strefą szczepień, jeżeli:

- 1) zostały spełnione wymagania określone w § 72 rozporządzenia oraz
- 2) 75 % wprowadzanych zwierząt stanowią zwierzęta zaszczepione; zaszczepione zwierzęta, wybrane losowo, są badane po 28 dniach na obecność przeciwciał niestrukturalnych; próbki pobiera się w sposób określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia, lub
- 3) liczba wprowadzanych zaszczepionych zwierząt nie przekroczy 75 %; niezaszczepione zwierzęta uznaje się za zwierzęta kontrolne i stosuje się środki, o których mowa w ust. 4.

Załącznik nr 6

OBRÓBKA MLEKA I PRODUKTÓW MLECZNYCH W CELU ZAPEWNIENIA ZNISZCZENIA WIRUSA PRYSZCZYCY

A. Mleko i produkty mleczne przeznaczone do spożycia przez człowieka

1. Mleko przeznaczone do spożycia przez człowieka poddaje się co najmniej jednemu z niżej wymienionych zabiegów:

- 1) sterylizacji na poziomie co najmniej F_{03} ;
- 2) obróbce termicznej UHT¹⁾;

- 3) obróbce termicznej HTST²⁾ zastosowanej dwa razy w stosunku do mleka o pH równym lub większym niż 7,0;
- 4) obróbce termicznej HTST²⁾ mleka o pH mniejszym niż 7,0;

¹⁾ UHT — obróbka termiczna w temperaturze 132 °C przez co najmniej jedną sekundę (Ultra High Temperature).

²⁾ HTST — krótka pasteryzacja w temperaturze 72 °C przez co najmniej 15 sekund lub adekwatny zabieg pasteryzacji dający negatywną reakcję w teście na fosfatazę (High Temperature Short Time).

5) obróbce termicznej HTST²⁾ połączonej z innym zabiegiem fizycznym mającym na celu:

- a) obniżenie poziomu pH do 6 co najmniej na godzinę lub
- b) dodatkowe ogrzanie do temperatury co najmniej 72 °C, połączone z odwodnieniem.

2. Produkty mleczne poddaje się jednemu z zabiegów, o których mowa w ust. 1, albo produkuje z mleka poddanego jednemu z tych zabiegów.

B. Mleko nieprzeznaczone do spożycia przez człowieka lub mleko przeznaczone do żywienia zwierząt

1. Mleko nieprzeznaczone do spożycia przez człowieka lub mleko przeznaczone do żywienia zwierząt musi zostać poddane co najmniej jednemu z niżej wymienionych zabiegów:

- 1) sterylizacji na poziomie przynajmniej F₀₃;

2) obróbce termicznej UHT¹⁾ połączonej z innym zabiegiem fizycznym, o którym mowa w pkt 4;

3) obróbce termicznej HTST²⁾ zastosowanej dwa razy;

4) obróbce termicznej HTST²⁾ połączonej z innym zabiegiem fizycznym mającym na celu:

- a) obniżenie poziomu pH do 6 co najmniej na godzinę lub
- b) dodatkowe ogrzanie do temperatury co najmniej 72 °C, połączone z odwodnieniem.

2. Produkty mleczne poddaje się jednemu z zabiegów, o których mowa w ust. 1, albo produkuje z mleka poddanego jednemu z tych zabiegów.

3. Serwatkę służącą do karmienia zwierząt z gatunków wrażliwych i wyprodukowaną z mleka poddanego zabiegom, o których mowa w ust. 1, zbiera się po upływie co najmniej 16 godzin od jej uzyskania, zaś jej pH, przed przewiezieniem do hodowli świń, powinno wynosić mniej niż 6,0.

Załącznik nr 7

OGRANICZENIA PRZEMIESZCZANIA KONIOWATYCH

1. W przypadku stwierdzenia pryszczycy koniowate mogą być wysłane do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, jeżeli posiadają dokument identyfikacyjny, określony w przepisach w sprawie określenia wzoru paszportu konia i wzoru paszportu bydła oraz świadectwo zdrowia.

2. W przypadku wprowadzenia zakazu przemieszczania zwierząt, o którym mowa w § 5 ust. 2 rozporządzenia, dopuszcza się przemieszczanie koniowatych wymagających specjalnego leczenia weterynaryjnego, pochodzących z gospodarstw, w których stosuje się środki związane z podejrzeniem albo stwierdzeniem pryszczycy, jeżeli:

- 1) stwierdzenie nagłego zachorowania zostało udokumentowane przez lekarza weterynarii;
- 2) została uzyskana zgoda zakładu leczniczego dla zwierząt, do którego przewiezione zostanie zwierzę;
- 3) została wyrażona zgoda na transport przez powiatowego lekarza weterynarii;
- 4) podczas transportu koniowatym towarzyszy dokument identyfikacyjny, określony w przepisach w sprawie określenia wzoru paszportu konia i wzoru paszportu bydła;
- 5) powiatowy lekarz weterynarii został przed wyjazdem poinformowany o trasie przewozu;
- 6) koniowate zostały oczyszczone i odkażone;

7) koniowate będą przewożone w środku transportu dostosowanym do transportu koni, oczyszczonym i odkażonym przed i po wykorzystaniu.

3. Przemieszczanie koniowatych na obszarze zapowietrzonym jest dopuszczalne, jeżeli:

- 1) koniowate są utrzymane w gospodarstwach, w których nie utrzymuje się zwierząt z gatunków wrażliwych;
- 2) zostały oczyszczone i odkażone;
- 3) środki transportu zostały dostosowane do transportu koni do gospodarstwa, w którym nie utrzymuje się zwierząt z gatunków wrażliwych;
- 4) odbywa się z gospodarstwa, w którym nie utrzymuje się zwierząt z gatunków wrażliwych, do innego gospodarstwa, w którym utrzymuje się zwierzęta z gatunków wrażliwych, położonego na obszarze zapowietrzonym, pod warunkiem oczyszczenia i odkażenia środka transportu przed załadunkiem zwierząt i przed opuszczeniem gospodarstwa docelowego, za zgodą powiatowego lekarza weterynarii;
- 5) odbywa się drogami publicznymi, pastwiskami należącymi do gospodarstwa, w którym nie utrzymuje się zwierząt z gatunków wrażliwych, oraz miejscami, w których trenuje się koniowate.

4. Dopuszcza się transport nasienia, komórek jajowych i zarodków pozyskanych od koniowatych utrzy-

mywanych w gospodarstwie, w którym utrzymuje się zwierzęta z gatunków wrażliwych, znajdującego się na obszarze zapowietrzonym lub zagrożonym, do gospodarstw, w których nie utrzymuje się zwierząt z gatunków wrażliwych.

5. Wizyty właścicieli koniowatych, lekarza weterynarii, osoby wykonującej zabieg sztucznego unasieniania i kowala w gospodarstwach, w których utrzymuje się zwierzęta z gatunków wrażliwych, znajdujących się na obszarze zapowietrzonym, lecz niepodlegających ograniczeniom dotyczącym gospodarstw,

w których podejrzewa się lub stwierdzono pryszczycę, są dopuszczalne, jeżeli:

- 1) wizytujący nie mają kontaktu ze zwierzętami z gatunków wrażliwych, a koniowate są przetrzymywane oddzielnie od zwierząt z gatunków wrażliwych;
- 2) prowadzi się spis osób przybywających do gospodarstwa;
- 3) środki transportu i obuwie osób przybywających do gospodarstwa poddaje się czyszczeniu i odkażaniu.

Załącznik nr 8

OBRÓBKA PRODUKTÓW W CELU ZAPEWNIENIA ZNISZCZENIA WIRUSA PRYSZCZYCY

A. Produkty pozyskane od zwierząt

1. Produkty mięsne podlegają co najmniej jednemu z procesów określonych w przepisach w sprawie produkcji oraz umieszczania na rynku niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego.

2. Skóry i skórki powinny spełniać wymagania art. 20 i części A pkt 2 lit. c lub d rozdziału VI załącznika VIII do rozporządzenia 1774/2002/WE z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającego przepisy zdrowotne odnoszące się do produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi.

3. Nieprzetworzona wełna, włosie i szczecina powinny spełniać wymagania art. 20 i części A pkt 1 rozdziału VI załącznika VIII do rozporządzenia, o którym mowa w ust. 2.

4. Produkty pozyskane od zwierząt z gatunków wrażliwych poddaje się:

- 1) obróbce cieplnej w hermetycznie zamkniętym pojemniku z wartością F_0 wynoszącą 3,00 lub więcej albo
- 2) obróbce cieplnej, w której temperatura w środku podniesiona jest do co najmniej 70 °C przez co najmniej 60 minut.

5. Krew i produkty z krwi pozyskane od zwierząt z gatunku wrażliwego wykorzystywane do celów technicznych, w tym farmaceutyków, testów diagnostycznych *in vitro* i odczynników laboratoryjnych, poddaje się co najmniej jednemu z procesów, o których mowa w części B pkt 3 lit. e ii) rozdziału IV załącznika VIII do rozporządzenia, o którym mowa w ust. 2.

6. Tłuszcze wytopione poddaje się obróbce cieplnej, o której mowa w części B pkt 2 lit. d iv) rozdziału IV załącznika VII do rozporządzenia, o którym mowa w ust. 2.

7. Pasza i artykuły do żucia dla psów powinny spełniać wymagania części B pkt 2, 3 lub 4 rozdziału II załącznika VIII do rozporządzenia, o którym mowa w ust. 2.

8. Trofea myśliwskie ze zwierząt kopytnych powinny spełniać wymagania części A pkt 1, 3 lub 4 rozdziału VII załącznika VIII do rozporządzenia, o którym mowa w ust. 2.

9. Ostonki naturalne zostały oczyszczone, oskrobane oraz:

- 1) zasolone chlorkiem sodu przez 30 dni albo
- 2) wybielone, albo
- 3) wysuszone po oskrobaniu i chronione przed powtórny skażeniem po obróbce.

B. Produkty pochodzenia pozazwierzęcego

Słomę i paszę:

- 1) poddaje się działaniu:
  - a) pary w zamkniętej komorze przez co najmniej 10 minut i w minimalnej temperaturze 80 °C lub
  - b) oparów formaliny wytworzonych w komorze zamkniętej przez co najmniej 8 godzin i w minimalnej temperaturze 19 °C, przy użyciu roztworów typu handlowego o 35—40 % stężeniu, lub
- 2) składa się w paczce lub belach pod ostoną, w pomieszczeniach położonych co najmniej 2 km od najbliższego ogniska pryszczycy przez co najmniej trzy miesiące od dnia zakończenia działań czyszczenia i odkażania, nie wcześniej jednak niż przed zniesieniem ograniczeń na obszarze zapowietrzonym.

Załącznik nr 9

PROCES OBRÓBKI ŚWIEŻEGO MIĘSA

Obróbka świeżego mięsa polega na:

- 1) odkostnieniu świeżego mięsa — poprzez usunięcie z tuszy kości i głównych dostępnych gruczołów limfatycznych w celu uzyskania mięsa wraz z błonami;
- 2) oddzieleniu od tuszy ubocznych surowców rzeźnych:
  - a) serca, z którego całkowicie usunięto gruczoły limfatyczne i otaczającą tkankę łączną, w tym tkankę tłuszczową,
  - b) wątroby, z której całkowicie usunięto gruczoły limfatyczne i przyległą tkankę łączną, w tym tkankę tłuszczową,
  - c) całych mięśni żwaczy, naciętych, z których całkowicie usunięto gruczoły limfatyczne i tkankę łączną, w tym przylegającą tkankę tłuszczową,
  - d) języka wraz z nabłonkiem bez kości, chrząstek i migdałków,
  - e) płuc, od których całkowicie oddzielono tchawicę i główne oskrzela oraz gruczoły limfatyczne śródpiersiowe i oskrzelowe,
  - f) pozostałych ubocznych surowców rzeźnych bez kości lub chrząstek, z których całkowicie usunięto gruczoły limfatyczne i tkankę łączną, w tym przylegającą tkankę tłuszczową oraz błonę śluzową;
- 3) dojrzewaniu tuszy w temperaturze powyżej +2 °C przez co najmniej 24 godziny przy wartości pH w środku najdłuższego mięśnia grzbietowego mniejszym niż 6,0.

Należy stosować środki zapobiegawcze w celu uniknięcia skażenia mięsa.

Załącznik nr 10

KRYTERIA STOSOWANIA SZCZEPIEŃ

1. Kryteria stosowania szczepień ochronnych¹⁾

Lp.	Kryteria	Czy zaistnienie kryterium uzasadnia przeprowadzenie szczepień?
1	2	3
1	Duże zagęszczenie populacji zwierząt z gatunków wrażliwych ²⁾	tak
2	Małe zagęszczenie populacji zwierząt z gatunków wrażliwych	nie
3	Objawy kliniczne pryszczycy zaobserwowane u świń	tak
4	Objawy kliniczne pryszczycy zaobserwowane u przeżuwaczy	nie
5	Odbywało się przemieszczanie zwierząt podejrzanych o zakażenie lub transport skażonych produktów poza obszar zapowietrzony podczas okresu inkubacji poprzedzającego stwierdzenie pryszczycy	tak
6	Nie odbywało się przemieszczanie zwierząt podejrzanych o zakażenie lub transport skażonych produktów poza obszar zapowietrzony podczas okresu inkubacji poprzedzającego stwierdzenie pryszczycy	nie

¹⁾ Zgodnie z Raportem Komitetu Naukowego do spraw Zdrowia Zwierząt z 1999 r.

²⁾ Za obszar o dużym zagęszczeniu zwierząt z gatunków wrażliwych rozumie się obszar o promieniu 10 km wokół gospodarstwa, w którym znajdują się zwierzęta z gatunków wrażliwych podejrzane o zakażenie lub zakażone oraz w którym zagęszczenie zwierząt z gatunków wrażliwych jest większe niż 1 000 sztuk na km², a ponadto gospodarstwo to jest położone w powiecie, na obszarze którego zagęszczenie zwierząt z gatunków wrażliwych jest wyższe niż 450 sztuk na km², lub w odległości nie większej niż 20 km od takiego powiatu, przy czym w przypadku świń, za obszar o dużym zagęszczeniu zwierząt z gatunków wrażliwych rozumie się obszar o promieniu 10 km wokół gospodarstwa, w którym znajdują się świnie chore lub zakażone, podejrzane o chorobę lub zakażenie oraz w którym zagęszczenie świń jest większe niż 800 świń na km², a ponadto gospodarstwo to jest położone w powiecie, na obszarze którego zagęszczenie świń jest wyższe niż 300 świń na km², lub w odległości nie większej niż 20 km od granic takiego powiatu.

1	2	3
7	Przewidywane szerzenie się wirusa z wiatrem z ogniska pryszczycy jest wysokie	tak
8	Przewidywane szerzenie się wirusa z wiatrem z ogniska pryszczycy nie występuje lub jest niskie	nie
9	Szczepionka jest dostępna	tak
10	Szczepionka jest niedostępna	nie
11	Źródło pryszczycy jest nieznanne	tak
12	Źródło pryszczycy jest znane	nie
13	Szybki wzrost dynamiki zachorowań	tak
14	Powolny wzrost lub spadek dynamiki zachorowań	nie
15	Ogniska pryszczycy występują na rozległym obszarze	tak
16	Ogniska pryszczycy występują na ograniczonym obszarze	nie
17	Występuje silna reakcja społeczna przeciwko zabijaniu zwierząt	tak
18	Występuje słaba reakcja społeczna przeciwko zabijaniu zwierząt	nie
19	Uzyskano zgodę na tworzenie stref objętych ograniczeniami i wolnych od pryszczycy po szczepieniu	tak
20	Nie uzyskano zgody na tworzenie stref objętych ograniczeniami i wolnych od pryszczycy po szczepieniu	nie

2. Kryteria stosowania szczepień interwencyjnych

Lp.	Kryteria	Czy zaistnienie kryterium uzasadnia przeprowadzenie szczepień?
1	2	3
1	Uzyskano zgodę państw trzecich na tworzenie stref objętych ograniczeniami i wolnych od pryszczycy	tak
2	Nie uzyskano zgody państw trzecich na tworzenie stref objętych ograniczeniami i wolnych od pryszczycy	nie
3	Przewiduje się, że strategia zwalczania bez zastosowania szczepień interwencyjnych doprowadziłaby do znacznie wyższych strat ekonomicznych zarówno w sektorze rolniczym, jak i w sektorach nierolniczych	tak
4	Przewiduje się, że strategia zwalczania z zastosowaniem szczepień interwencyjnych doprowadziłaby do znacznie wyższych strat ekonomicznych zarówno w sektorze rolniczym, jak i w sektorach nierolniczych	nie
5	Przewiduje się, iż zasada 24/48 godzin nie może być skutecznie zastosowana w dwóch kolejnych dniach ³⁾	tak
6	Zabijanie zwierząt wywołuje negatywne skutki społeczne i psychologiczne	tak
7	Występowanie dużych gospodarstw o intensywnej produkcji zwierzęcej na obszarach o małym zagęszczeniu zwierząt z gatunków wrażliwych	tak

³⁾ Zasada 24/48 godzin oznacza, że:

- 1) nie ma możliwości zabicia zakażonych zwierząt w gospodarstwach, o których mowa w § 8 niniejszego rozporządzenia, w czasie 24 godzin od stwierdzenia pryszczycy i
- 2) nie ma możliwości niezwłocznego zabicia zwierząt podejrzanych o zakażenie lub zakażonych, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa epizootycznego, w czasie krótszym niż 48 godzin.

ŚRODKI STOSOWANE W PRZYPADKU STWIERDZENIA PRYSZCZYCY U ZWIERZĄT DZIKICH

1. Niezwłocznie po stwierdzeniu wystąpienia pierwotnego przypadku pryszczycy u dzikich zwierząt z gatunków wrażliwych w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się pryszczycy Główny Lekarz Weterynarii nakazuje i nadzoruje:

- 1) zbadanie sytuacji epidemiologicznej;
- 2) określenie obszaru zapowietrzonego oraz zastosowania środków w celu zwalczania pryszczycy, w tym zakazów:
  - a) prowadzenia polowań,
  - b) dokarmiania zwierząt dzikich;
- 3) tworzenie planu zwalczania pryszczycy, który dostarcza się Komisji Europejskiej;
- 4) prowadzenie oceny skuteczności zastosowanych środków zwalczania.

2. Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza badania przeglądowe w gospodarstwach znajdujących się na obszarze zapowietrzonym, w których utrzymywane są zwierzęta gatunków wrażliwych, oraz:

- 1) nakazuje:
  - a) posiadaczowi zwierząt sporządzenie i aktualizację spisu wszystkich zwierząt w gospodarstwie, a w przypadku zwierząt z gatunków wrażliwych określenie liczby zwierząt padłych, zakażonych lub podejrzanych o pryszczycę; dane w spisie uaktualnia się, uwzględniając także zwierzęta, które urodziły się w okresie podejrzenia wystąpienia pryszczycy,
  - b) umieszczenie zwierząt z gatunków wrażliwych w pomieszczeniach w obiektach budowlanych lub w innych miejscach, gdzie mogą być izolowane od zwierząt dzikich,
  - c) zabezpieczenie wszystkich rzeczy, które mogą być skażone, tak aby zwierzęta dzikie nie miały do nich dostępu,

d) stosowanie odpowiednich metod, środków i urządzeń do odkażania wejść i wyjazdów do gospodarstwa oraz wyjść i wyjazdów z gospodarstwa, a w szczególności do budynków i z budynków, w których są przetrzymywane zwierzęta z gatunków wrażliwych,

e) stosowanie odpowiednich metod i środków do czyszczenia i odkażania ludzi mających kontakt z dzikimi zwierzętami z gatunków wrażliwych;

2) zakazuje:

a) wprowadzania do gospodarstwa oraz wyprawiania z gospodarstwa zwierząt z gatunków wrażliwych,

b) czasowego przemieszczania się do gospodarstw osób, które miały kontakt z dzikimi zwierzętami z gatunków wrażliwych,

c) wwożenia lub wnoszenia do gospodarstwa albo wywożenia lub wynoszenia z gospodarstwa mięsa, produktów pochodzenia zwierzęcego, mleka lub produktów mlecznych, nasienia, zarodków lub komórek jajowych zwierząt z gatunków wrażliwych, wełny, skór, szczeciny, zwłok zwierzęcych, środków żywienia zwierząt, ściółki, nawozów naturalnych w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu, sprzętu oraz innych przedmiotów, które mogą spowodować szerzenie się pryszczycy.

3. Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza badanie pośmiertne zastrzelonych lub znalezionych martwych dzikich zwierząt w celu wykluczenia lub stwierdzenia pryszczycy.

4. Zwłoki wszystkich dzikich zwierząt, u których stwierdzono pryszczycę, są przetwarzane pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii.